

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book “TS Kanda 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.

Version Notes

1. This version, 0.1 dt 31st May 2020, is the current version.
2. This Version replaces earlier version 0.0 dated 30th June 2019.
3. Errors found and reported till 30th April 2020 have been incorporated.
4. We have modified conventions, styles etc wherever necessary.

Contents

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं पद पाठे द्वितीयं काण्डं.....4

2.2 द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं 4

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिःओं

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं पद पाठे द्वितीयं काण्डं

2.2 द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं

TS 2.2.1.1

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृज॒त ताः सृ॒ष्टा इन्द्रा॑ग्नी अ॒पागू॑हताꣳ सोऽचा॑यत्
प्र॒जाप॑तिरिन्द्रा॑ग्नी वै मे॑ प्र॒जा अ॒पाघु॑क्षतामि॒ति स ए॒तमे॑न्द्रा॑ग्न-
मेका॑दशकपाल-मपश्यत् तं निर॑वपत् ताव॑स्मै प्र॒जाः प्रा॑साधयता-
मिन्द्रा॑ग्नी वा ए॒तस्य॑ प्र॒जाम॑प गू॒हतो योऽलं॑ प्र॒जायै॑ सन् प्र॒जां न
विन्द॑त ऐन्द्रा॑ग्न-मेका॑दशकपालं निर्व॑पेत्-प्र॒जाका॑म इन्द्रा॑ग्नी-[ ] 1

TS 2.2.1.1- Padam

प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा-प॑तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सृज॒त । ताः ।
सृ॒ष्टाः । इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्रा॑ - अ॒ग्नी । अ॒पेति॑ । अ॒गूह॒ताम् । सः ।
अ॒चा॒यत् । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा - प॑तिः । इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्रा॑ - अ॒ग्नी ।
वै । मे॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒पेति॑ । अ॒घुक्ष॒ताम् । इति॑ । सः ।

ए॒तम् । ऐ॒न्द्रा॒ग्न॒मित्यै॑न्द्र – अ॒ग्नम् ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मित्ये॑का॒द॒श – क॒पा॒लम् । अ॒प॒श्य॒त् । तम् । नि॒रि॒ति॑ ।
 अ॒व॒प॒त् । तौ । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । प्रेति॑ । अ॒सा॒ध॒य॒ताम् ।
 इ॒न्द्रा॒ग्नी इती॑न्द्र – अ॒ग्नी । वै । ए॒तस्य॑ । प्र॒जा॒मि॒ति॑ प्र – जा॒म् ।
 अ॒पे॒ति॑ । गू॒ह॒तः । यः । अ॒लम् । प्र॒जा॒या इति॑ प्र – जा॒यै । स॒न् ।
 प्र॒जा॒मि॒ति॑ प्र – जा॒म् । न । वि॒न्द॒ते॑ । ऐ॒न्द्रा॒ग्न॒मित्यै॑न्द्र – अ॒ग्नम् ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मित्ये॑का॒द॒श – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् ।
 प्र॒जा॒का॒म इति॑ प्र॒जा – का॒मः । इ॒न्द्रा॒ग्नी इती॑न्द्र – अ॒ग्नी । 1 (50)

TS 2.2.1.2

ए॒व स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॑ ता॒वे॒वा॒स्मै प्र॒जां प्र सा॑ध॒य॒तो वि॒न्द॒ते॑
 प्र॒जा-मै॑न्द्रा॒ग्न-मे॑का॒द॒श॒क॒पा॒लं निर्व॑पे॒त् स्प॒र्द्ध॑मानः॒ क्षेत्रे॑ वा
 स॒जा॒तेषु॑ वे॒न्द्रा॒ग्नी ए॒व स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॑ ता॒भ्या॒मे॒वे॒न्द्रि॒यं
 वी॒र्यं॑ भ्रा॒तृ॒व्य॒स्य वृ॒द्धे वि पा॒प्म॒ना भ्रा॒तृ॒व्ये॒ण ज॒य॒तेऽप॒ वा
 ए॒तस्मा॑दि॒न्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ क्रा॒म॒ति॒ यः सं॒ग्रा॒म-मु॒प॒प्र॒या॒त्यै॑न्द्रा॒ग्न-
 मे॑का॒द॒श॒क॒पा॒लं नि – [ ] 2

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

TS 2.2.1.2 - Padam

ए॒व । स्वे॑न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॑न । उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति॑ । तौ ।
ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा॒मिति॑ प्र – जा॒म् । प्रेति॑ । सा॒ध॒य॒तः । वि॒न्दते॑ ।
प्र॒जा॒मिति॑ प्र – जा॒म् । ऐ॒न्द्रा॒ग्न॒मित्यै॑न्द्र – अ॒ग्न॒म् ।
एका॑द॒श॒क॒पा॒ल॒मित्ये॑का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
स्प॒र्द्ध॑मानः । क्षे॒त्रे॑ । वा । स॒जा॒तेष्विति॑ स – जा॒तेषु॑ । वा ।
इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒तीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । ए॒व । स्वे॑न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑
भा॒ग॒धे॒ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति॑ । ता॒भ्याम् । ए॒व । इ॒न्द्रि॒य॒म् । वी॒र्य॑म् ।
भ्रातृ॑व्यस्य । वृ॒द्धे॑ । वी॒ति॑ । पा॒प्म॒ना॑ । भ्रातृ॑व्येण । ज॒य॒ते । अ॒पेति॑ ।
वै । ए॒तस्मा॑त् । इ॒न्द्रि॒य॒म् । वी॒र्य॑म् । क्रा॒म॒ति॑ । यः ।
सं॒ग्रा॒म॒मिति॑ सं – ग्रा॒म॒म् । उ॒प॒प्र॒या॒तीत्यु॑प – प्र॒या॒ति॑ ।
ऐ॒न्द्रा॒ग्न॒मित्यै॑न्द्र – अ॒ग्न॒म् । ए॒का॑द॒श॒क॒पा॒ल॒मित्ये॑का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् ।
नि॒रिति॑ । 2 (50)

TS 2.2.1.3

व॒पे॒त् स॒ंग्राम॑-मु॒प॒प्र॒या॒स्यन्नि॒न्द्रा॒ग्नी ए॒व स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒वति॑
ता॒वे॒वा॒स्मिन्नि॒न्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ ध॒त्तः स॒हे॒न्द्रि॒ये॒ण वी॒र्ये॑णो॒प प्र या॑ति
ज॒यति॑ त॒ं स॒ंग्रामं॑ वि॒ वा ए॒ष इ॒न्द्रि॒ये॒ण वी॒र्ये॑ण॒द्ध्यते॑ यः स॒ंग्रामं॑
ज॒यत्यै॑न्द्रा॒ग्न-मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पे॒त् स॒ंग्रामं॑ जि॒त्वे॑न्द्रा॒ग्नी ए॒व
स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒वति॑ ता॒वे॒वा॒स्मिन्नि॒न्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ - [ ] 3

TS 2.2.1.3 - Padam

व॒पे॒त् । स॒ंग्राम॑मि॒ति सं - ग्रा॒मम् । उ॒प॒प्र॒या॒स्यन्नि॒न्द्रि॒यु॒प - प्र॒या॒स्यन् ।
इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒ती॒न्द्र - अ॒ग्नी । ए॒व । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति
भा॒ग - धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति । धा॒वति॑ । तौ । ए॒व । अ॒स्मिन् । इ॒न्द्रि॒यम् ।
वी॒र्य॑म् । ध॒त्तः । स॒ह । इ॒न्द्रि॒ये॒ण । वी॒र्ये॑ण । उ॒प । प्रे॒ति । या॒ति ।
ज॒यति॑ । तम् । स॒ंग्राम॑मि॒ति सं - ग्रा॒मम् । वी॒ति । वै । ए॒षः ।
इ॒न्द्रि॒ये॒ण । वी॒र्ये॑ण । ऋ॒द्ध्य॑ते । यः । स॒ंग्राम॑मि॒ति सं - ग्रा॒मम् ।
ज॒यति॑ । ऐ॒न्द्रा॒ग्नमि॒त्यै॑न्द्र - अ॒ग्नम् ।
ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लमि॒त्यै॑का॒द॒श - क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति । व॒पे॒त् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

संग्राममिति सं – ग्रामम् । जित्वा । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी ।
एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उपेति । धावति । तौ ।
एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । 3 (50)

TS 2.2.1.4

धत्तो नेन्द्रियेण वीर्येण व्यृद्ध्यतेऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यं क्रामति
य एति जनतामैन्द्राग्न-मेकादशकपालं निर्वपे-ज्जनतामेष्यन्निन्द्राग्नी
एव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन्निन्द्रियं वीर्यं धत्तः
सहेन्द्रियेण वीर्येण जनतामेति पौष्णं चरुमनु निर्वपेत् पूषा वा
इन्द्रियस्य वीर्यस्यानुप्रदाता पूषणमेव – [ ] 4

TS 2.2.1.4 - Padam

धत्तः । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति । व्यृद्ध्यते । अपेति । वै ।
एतस्मात् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । क्रामति । यः । एति । जनताम् ।
ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र – अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् ।
निरिति । वपेत् । जनताम् । एष्यन् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र-अग्नी । एव ।
स्वेन । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव ।

अ॒स्मिन् । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्यम् । ध॒त्तः । स॒ह । इ॒न्द्रि॒येण॑ । वी॒र्ये॑ण ।
 ज॒नता॑म् । ए॒ति । पौ॒ष्णम् । च॒रुम् । अ॒नु । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । पू॒षा ।
 वै । इ॒न्द्रि॒यस्य॑ । वी॒र्यस्य॑ । अ॒नुप्र॒दाते॑त्यनु – प्र॒दाता॑ ।

॥
 पू॒षण॑म् । ए॒व । 4 (50)

TS 2.2.1.5

स्वे॑न भा॒गधे॒येनो॑प॒ धाव॑ति स ए॒वास्मा॑ इ॒न्द्रि॒यं वी॒र्य॑म॒नु प्र॑यच्छति
 क्षै॒त्रप॒त्यं च॒रुं निर्व॑पे-ज॒नता॑मा॒गत्ये॒यं वै क्षे॒त्रस्य॑ प॒तिर॒स्यामे॒व प्र॑ति
 तिष्ठ॑त्यै॒न्द्रा॒ग्न-मे॒काद॑शक॒पाल-मु॒परि॑ष्ठा-निर्व॑पेद॒स्यामे॒व
 प्र॑तिष्ठा॒यैन्द्रि॒यं वी॒र्य॑मु॒परि॑ष्ठा-दा॒त्मन् ध॑त्ते ॥ 5

TS 2.2.1.5 - Padam

स्वे॑न । भा॒गधे॒येने॑ति भा॒ग – धे॒येन॑ । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः ।
 ए॒व । अ॒स्मै । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्यम् । अ॒नु । प्रे॑ति । य॒च्छति॑ ।
 क्षै॒त्रप॒त्यमि॑ति क्षै॒त्र – प॒त्यम् । च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
 ज॒नता॑म् । आ॒गत्ये॒त्या – ग॒त्य । इ॒यम् । वै । क्षे॒त्रस्य॑ । प॒तिः ।
 अ॒स्याम् । ए॒व । प्र॑तीति॑ । तिष्ठ॑ति । ऐ॒न्द्रा॒ग्नमि॒त्यैन्द्र॑ – अ॒ग्नम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । उपरिष्ठात् । निरिति । वपेत् ।
अस्याम् । एव । प्रतिष्ठायेति प्रति – स्थाय । इन्द्रियम् । वीर्यम् ।
उपरिष्ठात् । आत्मन् । धत्ते ॥ 5 (39)

(प्रजाकाम इन्द्राग्नी – उपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालं नि- वीर्यं –
पूषणमे वै – कान्नचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 2.2.2.1

अग्नये पथिकृते पुरोडाश-मष्टकपालं निर्वपेद्यो दर्शपूर्णमासयाजी
सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं वाऽतिपादयेत् पथो वा एषोद्ध्यपथेनैति
यो दर्शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं
वातिपादयत्यग्निमेव पथिकृतं स्वेन भागधेयेनोप धावति स
एवैनमपथात् पन्थामपि नयत्यनङ्वान् दक्षिणा वही ह्येष समृद्ध्य
अग्नये व्रतपतये – [ ] 6

TS 2.2.2.1 - Padam

अग्नये । पथिकृत इति पथि – कृते । पुरोडाशम् ।
अष्टकपालमित्यष्टा – कपालम् । निरिति । वपेत् । यः ।

दर्॒श॒पूर्ण॒मा॒स॒या॒जी॒ति॒ दर्॒श॒पूर्ण॒मा॒स॒ – या॒जी॒ । स॒न् ।
 अ॒मा॒वा॒स्या॒मि॒त्य॒मा॒ – वा॒स्याम् । वा । पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मि॒ति॒
 पौ॒र्ण॒ – मा॒सीम् । वा । अ॒ति॒पा॒द॒ये॒दि॒त्य॒ति॒ – पा॒द॒ये॒त् । प॒थः । वै ।
 ए॒षः । अ॒धी॒ति॒ । अ॒प॒थे॒न । ए॒ति॒ । यः । दर्॒श॒पूर्ण॒मा॒स॒या॒जी॒ति॒
 दर्॒श॒पूर्ण॒मा॒स॒ – या॒जी॒ । स॒न् । अ॒मा॒वा॒स्या॒मि॒त्य॒मा॒ – वा॒स्याम् ।
 वा । पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मि॒ति॒ पौ॒र्ण॒ – मा॒सीम् । वा ।
 अ॒ति॒पा॒द॒य॒ती॒त्य॒ति॒ – पा॒द॒य॒ति॒ । अ॒ग्नि॒म् । ए॒व । प॒थि॒कृ॒त॒मि॒ति॒
 प॒थि॒ – कृ॒त॒म् । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग॒ – धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॒ ।
 धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒प॒था॒त् । प॒न्था॒म् । अ॒पी॒ति॒ ।
 न॒य॒ति॒ । अ॒न॒ड्वान् । दक्षि॑णा । व॒ही॒ । हि॒ । ए॒षः । स॒मृ॒द्ध्य॒
 इति॒ सं – ऋ॒द्ध्यै॒ । अ॒ग्नये॑ । व्र॒त॒प॒त॒य॒ इति॒ व्र॒त॒–प॒त॒ये॒ । 6 (50)

TS 2.2.2.2

पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं॒ निर्व॑पेद्य आ॒हि॒ता॒ग्निः॒ स॒न् न॒व्र॒त्य॒मि॒व॒ च॒रे॒द॒ग्नि॒मे॒व॒
 व्र॒त॒प॒ति॒७ स्वे॒न॒ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॒ स॒ ए॒वैनं॑ व्र॒त॒मा॒ लं॒भ॒य॒ति॒ व्र॒त्यो॑
 भ॒व॒त्य॒ग्नये॑ रक्षो॒घ्ने॑ पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं॒ निर्व॑पेद्य॒ रक्षा॑सि

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

स॒चे॒र॒न्न॒ग्नि॒मे॒व॒ र॒क्षो॒ह॒ण॒ꣳ स्वे॒न॒ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॒ स॒
ए॒वा॒स्मा॒द्-र॒क्षा॒ꣳस्य॒प॒ ह॒न्ति॒ नि॒शि॒ता॒यां॒ निर्व॑पे - [ ] 7

TS 2.2.2.2 - Padam

पु॒रो॒डा॒श॒म् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।
यः । आ॒हि॒ता॒ग्नि॒रि॒त्या॒हि॒त॒-अ॒ग्निः । स॒न् । अ॒व॒त्य॒म् । इ॒व॒ । च॒रे॒त् ।
अ॒ग्नि॒म् । ए॒व । व॒र॒त॒प॒ति॒मि॒ति॒ व॒र॒त - प॒ति॒म् । स्वे॒न॒ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग - धे॒ये॒न॒ । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व ।
ए॒न॒म् । व॒र॒त॒म् । ए॒ति॒ । ल॒भ॒य॒ति॒ । व॒त्यः । भ॒व॒ति॒ । अ॒ग्न॒यै॑ ।
र॒क्षो॒घ्न॒ इति॑ र॒क्षः - घ्ने॑ । पु॒रो॒डा॒श॒म् ।
अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् । य॒म् । र॒क्षाꣳसि॑ ।
स॒चे॒र॒न् । अ॒ग्नि॒म् । ए॒व । र॒क्षो॒ह॒ण॒मि॒ति॒ र॒क्षः - ह॒न॒म् । स्वे॒न॒ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग-धे॒ये॒न॒ । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व । अ॒स्मा॒त् ।
र॒क्षाꣳसि॑ । अ॒पे॒ति॒ । ह॒न्ति॒ । नि॒शि॒ता॒या॒मि॒ति॒ नि - शि॒ता॒या॒म् ।
नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् । 7 (50)

TS 2.2.2.3

– नि॒शि॒ता॒या॒ ॐ॒ हि॒ र॒क्षा॒ ॐ॒ सि॒ प्रे॒रते॑ सं॒प्रे॒र्णा॒न्ये॒वै॒ना॒नि॒ ह॒न्ति॒
 परि॑श्रिते याजयेद्–रक्ष॑सा–मन॑न्ववचाराय रक्षो॑घ्नी या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑
 भव॑तो रक्ष॑सा ॐ स्तृ॒त्या अ॒ग्नये॑ रु॒द्रव॑ते पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं
 निर्व॑पेदभिचरन्नेषा वा अ॒स्य॒ घो॒रा त॒नूर्य॑द्–रु॒द्रस्त॑स्मा
 ए॒वैन॑मावृश्चति ताज॑गार्ति–मा॒च्छ॑त्यग्नये॑ सुर॑भि॒मते॑
 पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं निर्व॑पेदस्य गा॒वो वा पु॒रु॒षा – [ ] 8

TS 2.2.2.3 - Padam

नि॒शि॒ता॒या॒मि॒ति॒ नि॒ – शि॒ता॒या॒म् । हि॒ । र॒क्षा॒ ॐ॒ सि॒ । प्रे॒र॒त इति॑
 प्र – ई॒र॒ते॑ । सं॒प्रे॒र्णा॒नी॒ति॒ सं – प्रे॒र्णा॒नि॒ । ए॒व । ए॒ना॒नि॒ ।
 ह॒न्ति॒ । परि॑श्रित इति परि – श्रि॒ते । या॒ज॒ये॒त् । र॒क्ष॑साम् ।
 अ॒न॒न्व॒व॒चा॒रा॒ये॒त्य॒न॒नु – अ॒व॒चा॒रा॒य । र॒क्षो॑घ्नी इति रक्षः – घ्नी ।
 या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति या॒ज्या – अ॒नु॒वा॒क्ये॑ । भ॒व॒तः । र॒क्ष॑साम् ।
 स्तृ॒त्यै॑ । अ॒ग्नये॑ । रु॒द्र॒व॒त इति॑ रु॒द्र – व॒ते । पु॒रो॒डा॒श॒म् ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।

अभि॒चर॒न्नित्य॑भि – चरन् । ए॒षा । वै । अ॒स्य । घो॒रा । त॒नूः ।
यत् । रु॒द्रः । तस्मै॑ । ए॒व । ए॒नम् । ए॒ति । वृ॒श्च॒ति । ता॒जक् ।
आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छ॒ति । अ॒ग्नये॑ । सु॒रभि॒मत॒ इति॑ सु॒रभि – म॒ते ।
पु॒रोडा॑शम् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति । व॒पेत् ।
यस्य॑ । गा॒वः । वा । पु॒रुषाः । 8 (50)

TS 2.2.2.4

वा प्र॒मीये॑रन् यो वा बि॒भीया॑दे॒षा वा अ॒स्य भे॒षज्या॑ त॒नूर्य॑थ्
सु॒रभि॒मती॒तयै॑वास्मै भे॒षजं॑ करोति सु॒रभि॒मते॑ भवति पू॒तीग॑न्धस्या-
प॒हत्या॑ अ॒ग्नये॑ क्षा॒मव॑ते पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पा॒लं निर्व॑पेथ् सं॒ग्रामे॑ सँय॑त्ते
भा॒गधे॑ये॒नैवैन॑ श॒मयि॑त्वा प॒रा॒नभि॑ नि॒र्दि॒शति॑ यम॒वरे॑षां वि॒द्ध्य॑न्ति
जी॒वति॑ स यं प॒रेषां॑ प्र स मी॒यते॑ ज॒यति॑ तं सं॒ग्राम – [ ] 9

TS 2.2.2.4 - Padam

वा । प्र॒मीये॑र॒न्निति॑ प्र – मी॒येर॑न् । यः । वा । बि॒भीया॑त् । ए॒षा । वै ।
अ॒स्य । भे॒षज्या॑ । त॒नूः । यत् । सु॒रभि॒मती॒ति सु॒रभि॒मती॑ । तया॑ ।
ए॒व । अ॒स्मै । भे॒षज॑म् । करो॒ति । सु॒रभि॒मत॒ इति॑ सु॒रभि – म॒ते ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

भवति । पू॒ती॒गन्ध॑स्येति पू॒ती – गन्ध॑स्य । अप॑ह॒त्या इत्य॑प – ह॒त्यै ।
अ॒ग्नये॑ । क्षा॒मव॑त इति क्षा॒म – व॑ते । पु॒रोडा॑शम् ।
अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
सं॒ग्रा॒म इति॑ सं – ग्रा॒मे । सँ॒यत्त॑ इति सं – य॒त्ते ।
भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन । ए॒व । ए॒नम् । श॒मयि॑त्वा ।
परा॑न् । अ॒भि । नि॒रिति॑ । दि॒शति॑ । यम् । अ॒वरे॑षाम् । वि॒द्ध्यन्ति॑ ।
जी॒वति॑ । सः । यम् । प॒रेषाम् । प्रे॑ति । सः । मी॒यते॑ । ज॒यति॑ ।
तम् । सं॒ग्रा॒ममि॑ति सं – ग्रा॒मम् । 9 (50)

TS 2.2.2.5

–म॒भि वा ए॒ष ए॒तानु॑च्यति येषां पू॒र्वाप॑रा अ॒न्वञ्चः॑ प्र॒मीय॑न्ते
पु॒रुषा॑हु॒तिर्ह्यस्य॑ प्रि॒यत॑मा॒ग्नये॑ क्षा॒मव॑ते पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पा॒लं
निर्व॑पेद्–भा॒गधे॑येनै॒वैन॑ श॒मय॑ति नैषां पु॒राऽऽ*यु॒षोप॑रः प्र॒मीय॑तेऽभि
वा ए॒ष ए॒तस्य॑ गृ॒हानु॑च्यति यस्य गृ॒हान् द॑हत्य॒ग्नये॑ क्षा॒मव॑ते
पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पा॒लं निर्व॑पेद्–भा॒गधे॑येनै॒वैन॑ श॒मय॑ति ना ( )–
स्या॑प॒रं गृ॒हान् द॑हति ॥ 10

TS 2.2.2.5 - Padam

अ॒भी॒ति॒ । वै । ए॒षः । ए॒तान् । उ॒च्य॒ति॒ । ये॒षाम् । पू॒र्वा॒परा॑ इति॒
 पू॒र्व – अ॒पराः॑ । अ॒न्व॒ञ्चः॑ । प्र॒मी॒यन्त॑ इति॒ प्र – मी॒यन्ते॑ ।
 पु॒रु॒षा॒हु॒ति॒रिति॑ पु॒रु॒ष – आ॒हु॒तिः॑ । हि । अ॒स्य॒ । प्रि॒य॒त॒मेति॑
 प्रि॒य – त॒मा । अ॒ग्नये॑ । क्षा॒म॒व॒त॒ इति॑ क्षा॒म – व॒ते । पु॒रो॒डा॒शम् ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पेत् ।
 भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । ए॒व । ए॒नम् । श॒म॒य॒ति॒ । न ।
 ए॒षाम् । पु॒रा । आ॒यु॒षः । अ॒परः॑ । प्रे॒ति॒ । मी॒य॒ते । अ॒भी॒ति॒ । वै ।
 ए॒षः । ए॒तस्य॑ । गृ॒हान् । उ॒च्य॒ति॒ । य॒स्य॑ । गृ॒हान् । द॒ह॒ति॒ ।
 अ॒ग्नये॑ । क्षा॒म॒व॒त॒ इति॑ क्षा॒म – व॒ते । पु॒रो॒डा॒शम् ।
 अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पेत् ।
 भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । ए॒व । ए॒नम् । श॒य॒म॒ति॒ । न ( ) ।
 अ॒स्य॒ । अ॒पर॒म् । गृ॒हान् । द॒ह॒ति॒ ॥ 10 (54)

(व्र॒त॒प॒त॒ये – नि॒शि॒ता॒यां॑ नि॒र्व॒पेत् – पु॒रु॒षाः – सं॒ग्रा॒मं – न – च
 त्वा॒रि॒ च) (A2)

TS 2.2.3.1

अ॒ग्नये॑ का॒माय॑ पु॒रोडा॑श॒म॒ष्टाक॑पा॒लं निर्व॑पे॒द्यं का॒मो नो॒पन॑मे॒द॒ग्निमे॑व
का॒मः॑ स्वे॒न भा॒ग॒धेये॑नो॒प धा॑वति॒ स ए॒वैनं॑ का॒मेन॑ स॒म॒र्द्धय॑त्यु॒पैनं॑
का॒मो न॑म॒त्य॒ग्नये॑ य वि॒ष्टाय॑ पु॒रोडा॑श॒म॒ष्टाक॑पा॒लं निर्व॑पे॒थ् स्प॑र्द्ध॒मानः॑
क्षेत्रे॑ वा स॒जाते॑षु वा॒ग्निमे॑व यवि॒ष्टः॑ स्वे॒न भा॒ग॒धेये॑नो॒प धा॑वति
तेनै॒वेन्द्रि॑यं वी॒र्यं॑ भ्रातृ॒व्यस्य॑ – [ ] 11

TS 2.2.3.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । का॒माय॑ । पु॒रोडा॑श॒म् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लम् ।
नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । यम् । का॒मः॑ । न । उ॒प॒न॒मे॒दि॒त्यु॒प – न॒मे॒त् ।
अ॒ग्निम् । ए॒व । का॒मम् । स्वे॒न । भा॒ग॒धेये॑नेति॒ भा॒ग – धेये॑न ।
उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः॑ । ए॒व । ए॒नम् । का॒मे॒न । स॒मि॒ति॑ ।
अ॒र्द्ध॒य॒ति॑ । उ॒पे॒ति॑ । ए॒नम् । का॒मः॑ । न॒म॒ति॑ । अ॒ग्नये॑ । यवि॒ष्टाय॑ ।
पु॒रोडा॑श॒म् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् ।
स्प॑र्द्ध॒मानः॑ । क्षेत्रे॑ । वा । स॒जा॒तेष्वि॑ति॒ स – जा॒तेषु॑ । वा ।
अ॒ग्निम् । ए॒व । यवि॑ष्टम् । स्वे॒न । भा॒ग॒धेये॑नेति॒ भा॒ग – धेये॑न ।

उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । तेन॑ । ए॒व । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् ।

भ्रातृ॑व्यस्य । 11 (50)

TS 2.2.3.2

युव॑ते वि॒पा॒प्मना॑ भ्रातृ॑व्येण जय॑ते अ॒ग्नये॑ यवि॑ष्ठाय पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं
निर्व॑पेदभिच॑र्यमाणो अ॒ग्निमे॒व यवि॑ष्ठः स्वेन॑ भा॒गधे॑येनोप धाव॑ति स
ए॒वास्मा॑द्-रक्षा॑सि यव॑यति नैन॑-मभि॒चरन्थ् स्तृ॑णुते अ॒ग्नय॑ आयु॑ष्मते
पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं निर्व॑पेद्यः का॒मये॑त सर्व॑मायुरि॒या-मि॒त्यग्नि॑-
मे॒वाऽऽयु॑ष्मन्तः स्वेन॑ भा॒गधे॑येनोप धाव॑ति स ए॒वास्मि॑ - [ ] 12

TS 2.2.3.2 - Padam

युव॑ते । वी॒ति । पा॒प्मना॑ । भ्रातृ॑व्येण । जय॑ते । अ॒ग्नये॑ । यवि॑ष्ठाय ।
पु॒रोडा॑शम् । अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ - क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पेत् ।
अभि॑च॒र्यमाण॑ इत्य॑भि - च॒र्यमाणः॑ । अ॒ग्निम् । ए॒व । यवि॑ष्ठम् ।
स्वेन॑ । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः ।
ए॒व । अ॒स्मात् । रक्षा॑सि । यव॑यति । न । ए॒नम् ।
अभि॑च॒रन्नि॒त्यभि॑ - च॒रन् । स्तृ॑णुते । अ॒ग्नये॑ । आयु॑ष्मते ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

पुरो॒डाश॑म् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा-क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । यः ।
का॒मये॑त् । सर्व॑म् । आ॒युः । इ॒याम् । इति॑ । अ॒ग्निम् । ए॒व ।
आ॒युष्म॑न्तम् । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒येने॑ति भा॒ग - धे॒येन॑ । उ॒पेति॑ ।

धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् । 12 (50)

TS 2.2.3.3

-न्ना॒युर्द॑धाति सर्व॑मा॒युरे॒त्य॒ग्नये॑ जा॒तवे॑द॒से पुरो॒डाश॑-म॒ष्टाक॑पा॒लं
निर्व॑पेद्-भू॒तिकामो॑ऽग्निमे॒व जा॒तवे॑द॒सः स्वे॒न भा॒ग॒धे॒येनो॑प धा॒वति॑
स ए॒वैनं॑ भू॒तिं ग॑मयति भव॑त्ये॒वा॒ग्नये॑ रु॒क्मते॑ पुरो॒डाश॑-म॒ष्टाक॑पा॒लं
निर्व॑पेद्-रु॒क्मामो॑ऽग्निमे॒व रु॒क्मन्तः स्वे॒न भा॒ग॒धे॒येनो॑प धा॒वति॑ स
ए॒वास्मिन्॑ रु॒चं द॑धाति॒रोच॑त ए॒वा॒ग्नये॑ तेज॒स्वते॑ पुरो॒डाश॑ - [ ] 13

TS 2.2.3.3 - Padam

आ॒युः । द॒धाति॑ । सर्व॑म् । आ॒युः । ए॒ति॑ । अ॒ग्नये॑ । जा॒तवे॑द॒स इति॑
जा॒त - वे॒द॒से । पुरो॒डाश॑म् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒लम् ।
नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । भू॒तिकाम॑ इति॑ भू॒ति - का॒मः । अ॒ग्निम् । ए॒व ।
जा॒तवे॑द॒समि॑ति जा॒त - वे॒द॒सम् । स्वे॒न ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

भाग॑धेये॒नेति॑ भा॒ग – धेये॑न । उपेति॑ । धाव॑ति । सः । ए॒व । ए॒नम् ।
भूति॑म् । ग॒मय॑ति । भव॑ति । ए॒व । अ॒ग्नये॑ । रुक्म॑ते । पु॒रोडा॑शम् ।
अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् । निरि॑ति । व॒पेत् । रुक्काम॑ इति॒
रुक् – का॒मः । अ॒ग्निम् । ए॒व । रुक्म॑न्तम् । स्वे॑न । भा॒गधेये॒नेति॑
भा॒ग – धेये॑न । उपेति॑ । धाव॑ति । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् । रुच॑म् ।
द॒धाति॑ । रोच॑ते । ए॒व । अ॒ग्नये॑ । तेज॑स्वते । पु॒रोडा॑शम् । 13 (50)

TS 2.2.3.4

– म॒ष्टाक॑पा॒लं निर्व॑पेत् तेज॑स्कामो॒ऽग्निमे॒व तेज॑स्वन्त॒ऽ
स्वे॑न भा॒गधेये॒नोप॑ धाव॑ति स ए॒वास्मि॑न् तेजो॑ द॒धाति॑ तेज॑स्व्ये॒व
भव॑त्य॒ग्नये॑ सा॒हन्त्या॑य पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पा॒लं निर्व॑पेथ् सी॒क्षमा॑णो
ऽग्निमे॒व सा॒हन्त्य॑ऽ स्वे॑न भा॒गधेये॒नोप॑ धाव॑ति तेनै॒व स॑हते यः
सी॒क्षते॑ ॥ 14

TS 2.2.3.4 - Padam

अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् । निरि॑ति । व॒पेत् ।
तेज॑स्काम॑ इति॒ तेजः॑ – का॒मः । अ॒ग्निम् । ए॒व । तेज॑स्वन्तम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

स्वेन । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग॒-धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व ।
अ॒स्मि॒न् । ते॒जः । द॒धा॒ति॒ । ते॒ज॒स्वी॒ । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । अ॒ग्नये॑ ।
सा॒ह॒न्त्या॒य । पु॒रो॒डा॒शम् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा - क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॒ ।
व॒पे॒त् । सी॒क्ष॒मा॒णः । अ॒ग्नि॒म् । ए॒व । सा॒ह॒न्त्य॒म् । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग - धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । ते॒न ।
ए॒व । स॒ह॒ते॒ । य॒म् । सी॒क्ष॒ते ॥ 14 (38) (भ्रा॒तृ॒व्य॒स्या -स्मिन् -
ते॒ज॒स्व॒ते पु॒रो॒डा॒श - म॒ष्टा॒त्रिं॒श॒च्च) (A3)

TS 2.2.4.1

अ॒ग्नये॑ऽन्न॒व॒ते पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पे॒द्यः का॒म॒ये॒ता॒न्न॒वा॒न्थ-
स्या॒मि॒त्य॒ग्नि॒-मे॒वा॒-न्न॒व॒न्त॑ ७ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒व॒ति॒ स
ए॒वैन॑म॒न्न॒व॒न्तं क॒रो॒त्य॒न्न॒वा॒ने॒व भ॒व॒त्य॒ग्नये॑ऽन्ना॒दा॒य पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं
नि॒र्व॒पे॒द्यः का॒म॒ये॒ता॒न्ना॒दः स्या॒मि॒त्य॒ग्नि॒-मे॒वा॒न्ना॒द॑ ७ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प
धा॒व॒ति॒ स ए॒वैन॑म॒न्ना॒दं क॒रो॒त्य॒न्ना॒द - [ ] 15

TS 2.2.4.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । अ॒न्नव॑त इ॒त्यन्न॑ – व॒ते । पु॒रोडा॑शम् ।
 अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । यः ।
 का॒मये॑त । अ॒न्नवा॑नि॒त्यन्न॑ – वा॒न् । स्या॒म् । इति॑ । अ॒ग्निम् ।
 ए॒व । अ॒न्नव॑न्त॒मि॒त्यन्न॑ – व॒न्तम् । स्वे॒न । भा॒गधे॑ये॒नेति॑
 भा॒ग – धे॑ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । ए॒नम् ।
 अ॒न्नव॑न्त॒मि॒त्यन्न॑ – व॒न्तम् । क॒रोति॑ । अ॒न्नवा॑नि॒त्यन्न॑ – वा॒न् । ए॒व ।
 भ॒वति॑ । अ॒ग्नये॑ । अ॒न्नादा॑ये॒त्यन्न॑ – अ॒दाय॑ । पु॒रोडा॑शम् ।
 अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । यः । का॒मये॑त ।
 अ॒न्नाद॑ इ॒त्यन्न॑ – अ॒दः । स्या॒म् । इति॑ । अ॒ग्निम् । ए॒व ।
 अ॒न्नाद॑मि॒त्यन्न॑ – अ॒दम् । स्वे॒न । भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॑ये॒न ।
 उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । ए॒नम् । अ॒न्नाद॑मि॒त्यन्न॑ – अ॒दम् ।
 क॒रोति॑ । अ॒न्नाद॑ इ॒त्यन्न॑ – अ॒दः । 15 (50)

TS 2.2.4.2

ए॒व भ॒वत्य॒ग्नयेऽन्न॑पतये॒ पुरो॑डाश॒मष्टा॑क॒पालं॑ निर्व॒पेद्वः॑ का॒मये॒तान्न॑पतिः
स्या॒मित्य॒ग्नि-मे॒वान्न॑पति॒ऽस्वेन॑ भा॒गधे॒येनो॑प॒ धाव॑ति॒ स ए॒वैन॑मन्न॒पतिं॑
करो॒त्यन्न॑पतिरे॒व भ॒वत्य॒ग्नये॒ पव॑मानाय॒ पुरो॑डाश॒मष्टा॑क॒पालं॑
निर्व॒पेद॒ग्नये॑ पा॒वका॒याग्नये॑ शु॒चये॒ ज्यो॒गाम॑यावी॒ यद॒ग्नये॒ पव॑मानाय
निर्व॒पति॑ प्रा॒णमे॒वास्मिन्॑ तेन॒ दधा॑ति॒ यद॒ग्नये॑ – [ ] 16

TS 2.2.4.2 - Padam

ए॒व । भ॒वति॑ । अ॒ग्नये॑ । अ॒न्नप॑तय॒ इत्य॑न्न – प॒तये॑ । पु॒रोडा॑शम् ।
अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । यः । का॒मये॑त ।
अ॒न्नप॑तिरि॒त्यन्न॑ – प॒तिः । स्या॒म् । इति॑ । अ॒ग्निम् । ए॒व ।
अ॒न्नप॑तिमि॒त्यन्न॑ – प॒तिम् । स्वे॒न । भा॒गधे॒येनेति॑ भा॒ग – धे॒येन॑ ।
उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । ए॒नम् । अ॒न्नप॑तिमि॒त्यन्न॑ – प॒तिम् ।
क॒रोति॑ । अ॒न्नप॑तिरि॒त्यन्न॑ – प॒तिः । ए॒व । भ॒वति॑ । अ॒ग्नये॑ ।
प॒वमा॑नाय । पु॒रोडा॑शम् । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् । नि॒रिति॑ ।
व॒पेत् । अ॒ग्नये॑ । पा॒वका॒य । अ॒ग्नये॑ । शु॒चये॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

ज्योगामयावीति ज्योक् – आमयावी । यत् । अग्नये॑ । पवमानाय ।
निर्वपतीति निः – वपति । प्राणमिति प्र – अनम् । एव । अस्मिन् ।
तेन । दधाति । यत् । अग्नये॑ । 16 (50)

TS 2.2.4.3

पावकाय वाचमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये शुचये आयुरेवास्मिन्
तेन दधात्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येवैतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामो
यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये
पावकाय वाचमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिन्
तेन दधा – [ ] 17

TS 2.2.4.3 - Padam

पावकाय । वाचम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् ।
अग्नये॑ । शुचये । आयुः । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । उत ।
यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । एताम् । एव ।
निरिति । वपेत् । चक्षुष्काम इति चक्षुः – कामः । यत् । अग्नये॑ ।
पवमानाय । निर्वपतीति निः – वपति । प्राणमिति प्र-अनम् । एव ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अ॒स्मिन् । तेन॑ । द॒धाति॑ । यत् । अ॒ग्नये॑ । पा॒वकाय॑ । वाच॑म् । ए॒व ।
अ॒स्मिन् । तेन॑ । द॒धाति॑ । यत् । अ॒ग्नये॑ । शु॒चये॑ । चक्षुः॑ । ए॒व ।
अ॒स्मिन् । तेन॑ । द॒धाति॑ । 17 (50)

TS 2.2.4.4

–त्यु॒त यद्य॑न्धो भ॒वति॑ प्रै॒व प॑श्यत्य॒ग्नये॑ पु॒त्रव॑ते पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं
निर्व॑पेदिन्द्रा॒य पु॒त्रिणे॑ पु॒रोडा॑शमेकादशकपालं प्र॒जाका॑मोऽग्नि॒रेवा॒स्मै
प्र॒जांप्र॑जनयति वृ॒द्धामि॑न्द्रः प्र यच्छत्य॒ग्नये॑ रस॒वतेऽज॑क्षीरे च॒रुं
निर्व॑पेद्यः का॒मये॑त रस॒वान्थ्–स्या॑मित्य॒ग्निमे॒व रस॑वन्त॒ऽस्वेन॑
भा॒गधे॑येनोप॒ धाव॑ति स ए॒वैन॑ रस॒वन्तं क॑रोति – [ ] 18

TS 2.2.4.4 - Padam

उ॒त । य॒दि । अ॒न्धः । भ॒वति॑ । प्रे॒ति । ए॒व । प॑श्यति । अ॒ग्नये॑ ।
पु॒त्रव॑त इति पु॒त्र – व॒ते । पु॒रोडा॑शम् ।
अ॒ष्टाक॑पालमित्य॒ष्टा – क॒पाल॑म् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । इन्द्रा॑य । पु॒त्रिणे॑ ।
पु॒रोडा॑शम् । ए॒काद॑शकपालमित्येकादश – क॒पाल॑म् ।
प्र॒जाका॑म इति प्र॒जा – का॒मः । अ॒ग्निः । ए॒व । अ॒स्मै ।

प्र॒जामि॑ति प्र-जाम् । प्र॒जन॑यतीति प्र - जन॑यति ।
वृ॒द्धाम् । इन्द्रः॑ । प्रेति॑ । यच्छति॑ । अ॒ग्नये॑ । रस॑वत इति रस-वते॑ ।
अज॑क्षीर इत्यज - क्षीरे॑ । च॒रुम् । निरि॑ति । व॒पेत् । यः । का॒मये॑त ।
रस॑वानिति रस - वान् । स्या॒म् । इति॑ । अ॒ग्निम् । ए॒व ।
रस॑वन्तमिति रस - वन्तम् । स्वे॒न । भा॒गधे॑येनेति भाग - धेये॑न ।
उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । ए॒नम् । रस॑वन्तमिति रस - वन्तम् ।
क॒रोति॑ । 18 (50)

TS 2.2.4.5

रस॑वाने॒व भव॑त्यजक्षीरे भव॑त्याग्नेयी वा ए॒षा यद॒जा सा॒क्षादे॒व
रस॑मव रुन्धे॒ऽग्नये॑ वसु॒मते॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं निर्व॑पेद्यः का॒मये॑त
वसु॑मान्थ्-स्या॒मित्य॒ग्नि-मे॒व वसु॑मन्तः स्वे॒न भा॒गधे॑येनोप धा॒वति॑
स ए॒वैनं॑ वसु॒मन्तं॑ क॒रोति॑ वसु॒माने॒व भव॑त्यग्ने॒वाज॑सृते
पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं निर्व॑पेथ् संग्रा॒मे सं य॑त्ते वाजं - [ ] 19

TS 2.2.4.5 - Padam

रस॒वा॒नि॒ति॒ रस॑ – वा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । अ॒ज॒क्षी॒र इत्य॑ज – क्षी॒रे ।
 भ॒व॒ति॒ । आ॒ग्ने॒यी । वै । ए॒षा । यत् । अ॒जा । सा॒क्षादि॑ति॒
 स – अ॒क्षात् । ए॒व । रस॑म् । अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे । अ॒ग्नये॑ । वसु॑म॒त
 इति॑ वसु॑ – म॒ते । पु॒रो॒डाश॑म् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लम् ।
 नि॒रि॒ति॒ । व॒पेत् । यः । का॒मये॑त । वसु॑मा॒नि॒ति॒ वसु॑ – मा॒न् । स्या॒म् ।
 इति॑ । अ॒ग्निम् । ए॒व । वसु॑म॒न्तमि॒ति॒ वसु॑ – म॒न्तम् । स्वे॒न ।
 भा॒ग॒धे॒येने॑ति॒ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व । ए॒नम् ।
 वसु॑म॒न्तमि॒ति॒ वसु॑ – म॒न्तम् । क॒रो॒ति॒ । वसु॑मा॒नि॒ति॒ वसु॑ – मा॒न् ।
 ए॒व । भ॒व॒ति॒ । अ॒ग्नये॑ । वा॒ज॒सृ॒त इति॑ वा॒ज – सृ॒ते । पु॒रो॒डाश॑म् ।
 अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पेत् ।
 सं॒ग्रा॒म इति॑ सं – ग्रा॒मे । सं॒य॒त्त इति॑ सं – य॒त्ते । वा॒जम् । 19 (50)

TS 2.2.4.6

ँवा ए॒ष सि॒सीर्ष॑ति॒ यः सं॒ग्रा॒मं जि॒गी॒षत्य॑ग्निः ख॒लु वै दे॒वानां॑
 ँवा॒ज॒सृ॒दग्नि॑मे॒व वा॒ज॒सृ॒त॒ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒ धा॒व॒ति॒ धा॒व॒ति॒

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

वाज॑ ह॒न्ति वृ॒त्रं ज॑यति॒ तं॑ सं॒ग्राम॑मथो॒ अ॒ग्निरिव॑ न प्र॒ति॒धृषे॑
भव॑त्य॒ग्नये॑ऽग्न॒िव॒ते पु॒रो॒डा॒शम॑ष्टाक॒पालं॑ निर्व॒पेद्-य॒स्या॒ग्ना-
व॒ग्नि- म॑भ्यु॒द्धरे॑यु-निर्दिष्ट॑भागो॒ वा ए॒तयो॑र॒न्योऽनि॑र्दिष्ट॑भागोऽन्य॒स्तौ
सं॒भव॑न्तौ यज॒मान - [ ] 20

TS 2.2.4.6 - Padam

वै । ए॒षः । सि॒सी॒र्ष॒ति । यः । सं॒ग्राम॑मिति॒ सं - ग्राम॑म् ।
जिगी॑षति । अ॒ग्निः । ख॒लु । वै । दे॒वाना॑म् । वा॒ज॒सृ॒दि॒ति
वाज - सृ॒त् । अ॒ग्निम् । ए॒व । वा॒ज॒सृ॒त॒मि॒ति वाज॑-सृ॒तम् । स्वेन॑ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग - धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति । धा॒व॒ति । धा॒व॒ति । वा॒ज॒म् ।
ह॒न्ति । वृ॒त्रम् । ज॑यति । तम् । सं॒ग्राम॑मिति॒ सं - ग्राम॑म् ।
अथो॒ इति॑ । अ॒ग्निः । इ॒व । न । प्र॒ति॒धृष॑ इति॒ प्रति॑ - धृषे॑ ।
भव॑ति । अ॒ग्नये॑ । अ॒ग्न॒िव॒त इत्य॑ग्नि - व॒ते । पु॒रो॒डा॒शम् ।
अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा - क॒पाल॒म् । नि॒रि॒ति । व॒पे॒त् । य॒स्य । अ॒ग्नौ ।
अ॒ग्निम् । अ॒भ्यु॒द्धरे॑यु॒रित्य॑भि - उ॒द्धरे॑युः ।
निर्दिष्ट॑भाग॒ इति॑ निर्दिष्ट - भा॒गः । वै । ए॒तयोः॑ । अ॒न्यः ।

अ॒नि॒र्दि॒ष्ट॒भा॒ग इ॒त्यनि॒र्दि॒ष्ट – भा॒गः । अ॒न्यः । तौ ।

सं॒भ॒व॒न्ता॒वि॒ति सं – भ॒व॒न्तौ । य॒ज॒मा॒नम् । 20 (50)

TS 2.2.4.7

–म॒भि सं भ॒वतः॑ स ई॒श्वर॑ आ॒र्ति॒मा॒र्तो–र्य॒द॒ग्नये॑ऽग्न॒वते॑ नि॒र्वप॑ति
भा॒ग॒धेये॑नै॒वैनौ॑ श॒मय॑ति नाऽऽ*र्ति॒मा॒च्छति॑ य॒ज॒मा॒नोऽग्नये॑ ज्योति॑ष्मते
पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टाक॑पा॒लं नि॒र्वपे॑द्–यस्या॒–ग्निरु॑द्धृ॒तोऽहु॑ते–ऽग्न॒होत्र॑
उ॒द्वाये॑ द॒पर आ॒दी॒प्या॒नूद्धृ॑त्य इ॒त्याहु॑स्तत् त॒था न का॒र्यं यद्–
भा॒ग॒धेय॑म॒भि पूर्वं॑ उ॒द्धि॒यते॑ कि॒मप॑रोऽभ्यु – [ ] 21

TS 2.2.4.7 - Padam

अ॒भि । स॒मि॒ति । भ॒वतः॑ । सः । ई॒श्वरः॑ । आ॒र्ति॒म् ।
आ॒र्तो॒रि॒त्या – अ॒र्तोः॑ । यत् । अ॒ग्नये॑ । अ॒ग्न॒वत॑ इ॒त्यग्नि॑ – व॒ते ।
नि॒र्वप॑तीति निः–व॒पति॑ । भा॒ग॒धेये॑नेति भा॒ग – धेये॑न । ए॒व । ए॒नौ ।
श॒मय॑ति । न । आ॒र्ति॒म् । ए॒ति । ऋ॒च्छति॑ । य॒ज॒मा॒नः । अ॒ग्नये॑ ।
ज्योति॑ष्मते । पु॒रो॒डा॒शम् । अ॒ष्टाक॑पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ ।
व॒पेत् । य॒स्य । अ॒ग्निः । उ॒द्धृ॑त इ॒त्युत् – ह॒तः । अ॒हु॒ते ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अ॒ग्नि॒हो॒त्र इ॒त्यग्नि॑ – हो॒त्रे । उ॒द्वा॒येदि॒त्युत् – वा॒येत् । अ॒परः ।
आ॒दी॒प्ये॒त्या – दी॒प्य । अ॒नू॒द्धृत्य॑ इ॒त्यनु॑ – उ॒द्धृत्यः॑ । इति॑ । आ॒हुः ।
तत् । त॒था । न । का॒र्यम् । यत् । भा॒ग॒धे॒यमि॒ति भा॒ग – धे॒यम् ।
अ॒भी॒ति । पू॒र्वः । उ॒द्धि॒यत॑ इ॒त्युत् – हि॒यते॑ । किम् । अ॒परः ।
अ॒भि । उ॒दि॒ति । 21 (50)

TS 2.2.4.8

–॒द्धि॒ये॒तेति॑ ता॒न्ये॒वा व॒क्षा॒णानि॑ स॒न्नि॒धाय॑ म॒न्थे॒दितः॑ प्र॒थमं॑ ज॒ज्ञे
अ॒ग्निः स्वा॒द्यो॒नेर॒धि जा॒तवे॒दाः ।
स गा॒य॒त्रि॒या त्रि॒ष्टुभा॑ जग॒त्या दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं व॑ह॒तु प्र॒जा॒न॒न्निति॑
छ॒न्दो॒भिरे॒वैन॑ स्वा॒द्यो॒नेः प्र॒ज॒न॒य॒त्येष॑ वा व सौ॒ऽग्नि॒रि॒त्याहु॑
ज्यो॒ति॒स्त्वा अ॒स्य प॒रा॒प॒ति॒तमि॒ति यद॒ग्नये॑ ज्यो॒ति॒ष्मते॑ नि॒र्वप॑ति
यदे॒वा॒स्य ( ) ज्यो॒तिः प॒रा॒प॒ति॒तं तदे॒वाव॑ रु॒न्धे ॥ 22

TS 2.2.4.8 - Padam

हि॒ये॒त । इति॑ । ता॒नि । ए॒व । अ॒व॒क्षा॒णा॒नी॒त्यव॑ – क्षा॒णा॒नि ।
स॒न्नि॒धा॒येति॑ सं – नि॒धाय॑ । म॒न्थे॒त् । इ॒तः । प्र॒थ॒मम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

ज॒ज्ञे । अ॒ग्निः । स्वा॒त् । यो॒नैः॑ । अधी॑ति । जा॒तवे॑दा इति
जा॒त – वे॒दाः ॥ सः । गा॒य॒त्रि॒या । त्रि॒ष्टु॒भा॑ । जग॑त्या । दे॒वेभ्यः॑ ।
ह॒व्यम् । व॒हतु॑ । प्र॒जा॒न॒त्रि॒ति॒ प्र – जा॒नन् । इति॑ । छ॒न्दो॑भिरिति
छ॒न्दः – भिः॑ । ए॒व । ए॒नम् । स्वा॒त् । यो॒नैः॑ । प्रेति॑ । ज॒न॒य॒ति ।
ए॒षः । वा॒व । सः । अ॒ग्निः । इति॑ । आ॒हुः । ज्योतिः॑ । तु । वै ।
अ॒स्य । प॒रा॒प॒ति॒त॒मि॒ति॒ प॒रा – प॒ति॒तम् । इति॑ । यत् । अ॒ग्नये॑ ।
ज्योति॑ष्मते । नि॒र्व॒प॒ती॒ति॒ निः – व॒प॒ति॒ । यत् । ए॒व । अ॒स्य ( ) ।
ज्योतिः॑ । प॒रा॒प॒ति॒त॒मि॒ति॒ प॒रा – प॒ति॒तम् । तत् ।
ए॒व । अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे ॥ 22 (56)

(क॒रो॒त्य॒न्ना॒दो – द॒धा॒ति॒ यद॒ग्नये॑ – शु॒च॒ये चक्षु॑रे॒वास्मिन् तेन॑ दधाति
– क॒रो॒ति – वा॒जं – य॒ज॒मा॒न – मु – दे॒वा॒स्य – षट्च॑) (A4)

TS 2.2.5.1

वै॒श्वा॒न॒रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पेद्-वा॒रु॒णं च॒रुं द॒धि॒क्राव्॒ण्णे
च॒रु॒म॒भि॒श॒स्य॒मा॒नो यद्-वै॒श्वा॒न॒रो द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो भ॒व॒ति सँव॑त्स॒रो वा
अ॒ग्नि॒ वै॒श्वा॒न॒रः सँव॑त्स॒रेणै॒वैनँ॑ स्व॒द॒य॒त्य॒प पा॒पं व॑र्ण॒ ह॒ते

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

वारु॒णेनै॒वैनं॑ वरु॒णपा॒शान् मुञ्च॑ति दधि॒क्राव्.ण्णा पु॒नाति॑ हि॒रण्यं॑
दक्षि॑णा प॒वित्रं॑ वै हि॒रण्यं पु॒नात्ये॒वैनमाद्य॑-म॒स्यान्नं॑ भवत्ये॒तामे॒व
निर्व॑पेत् प्र॒जाका॑मः सँव॑त्सरो – [ ] 23

TS 2.2.5.1 - Padam

वैश्वा॑नरम् । द्वा॒दश॑क॒पालमि॒ति द्वा॒दश॑ – क॒पालम् । नि॒रिति॑ ।
व॒पेत् । वा॒रुणम् । च॒रुम् । दधि॒क्राव्.ण्ण इति॑ दधि – क्राव्.ण्ण॑ ।
च॒रुम् । अ॒भि॒श॒स्य॑मान इत्य॒भि – श॒स्य॑मानः । यत् । वैश्वा॑नरः ।
द्वा॒दश॑क॒पाल इति॑ द्वा॒दश॑ – क॒पालः । भव॑ति ।
सँव॑त्सर इति॑ सं – व॒त्स॒रः । वै । अ॒ग्निः । वैश्वा॑नरः ।
सँव॑त्सरेणेति॑ सं – व॒त्स॒रेण॑ । ए॒व । ए॒नम् । स्व॒द॒य॒ति ।
अ॒पेति॑ । पा॒पम् । वर्ण॑म् । ह॒ते । वा॒रुणे॑न । ए॒व । ए॒नम् ।
वरु॒णपा॒शादि॑ति वरु॒ण – पा॒शात् । मुञ्च॑ति । दधि॒क्राव्.ण्णेति॑
दधि – क्राव्.ण्णा॑ । पु॒नाति॑ । हि॒रण्यम् । दक्षि॑णा । प॒वित्रम् । वै ।
हि॒रण्यम् । पु॒नाति॑ । ए॒व । ए॒नम् । आद्य॑म् । अ॒स्य । अन्न॑म् ।

भवति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । प्रजाकाम इति

प्रजा – कामः । सँवत्सर इति सं – वत्सरः । 23 (50)

TS 2.2.5.2

वा एतस्या शान्तो योनिं प्रजायै पशूनां निर्दहति योऽलं प्रजायै सन्
प्रजां न विन्दते यद्-वैश्वानरो द्वादशकपालो भवति सँवत्सरो वा
अग्निं वैश्वानरः सँवत्सरमेव भागधेयेन शमयति सोऽस्मै शान्तः
स्वाद्योनेः प्रजां प्रजनयति वारुणेनैवैनं वरुणपाशान् मुञ्चति
दधिक्राव्ण्णा पुनाति हिरण्यं दक्षिणा पवित्रं वै हिरण्यं

पुनात्येवैनं- [ ] 24

TS 2.2.5.2 - Padam

वै । एतस्य । अशान्तः । योनिम् । प्रजाया इति प्र – जायै ।
पशूनाम् । निरिति । दहति । यः । अलम् । प्रजाया इति प्र-जायै ।
सन् । प्रजामिति प्र – जाम् । न । विन्दते । यत् । वैश्वानरः ।
द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः । भवति ।
सँवत्सर इति सं – वत्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

सँव॑थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । ए॒व । भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन ।
श॒मय॑ति । सः । अ॒स्मै । शान्तः॑ । स्वात् । यो॒नैः॑ । प्र॒जामि॑ति
प्र – जा॒म् । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । वा॒रुणे॑न । ए॒व । ए॒नम् ।
व॒रुण॑पा॒शादि॑ति व॒रुण – पा॒शात् । मुञ्च॑ति ।
दधि॑क्राव्.ण्णेति दधि – क्राव्.ण्णा॑ । पु॒नाति॑ । हि॒र॒ण्यम् । दक्षि॑णा ।
प॒वि॒त्रम्॑ । वै । हि॒र॒ण्यम् । पु॒नाति॑ । ए॒व । ए॒नम् । 24 (50)

TS 2.2.5.3

वि॒न्दते॑ प्र॒जां वै॑श्वा॒नरं॑ द्वा॒दश॑क॒पालं॑ निर्व॑पेत् पु॒त्रे जा॒तेय॑द॒ष्टाक॑पालो
भव॑ति गा॒य॒त्रि॒यै॒वैनं॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेन॑ पु॒नाति॑ यन्न॑व॒कपाल॑-स्त्रि॒वृ॒तै॒वास्मि॑न्
तेजो॑ दधाति॒ यद्-द॑श॒कपालो॑ वि॒राजै॑वास्मि॒न्नन्नाद्यं॑ दधाति
यदे॑का॒दश॑क॒पाल-स्त्रि॑ष्टु॒भै॒वास्मि॑न्नि॒न्द्रियं॑ दधाति॒ यद्-द्वा॑दश॒कपालो॑
जग॑त्यै॒वास्मि॑न् प॒शून् दधाति॑ यस्मि॑न् जा॒त ए॒तामि॑ष्टिं
निर्व॑पति॒ पू॒त- [ ] 25

TS 2.2.5.3 - Padam

वि॒न्दते॑ । प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् । वै॒श्वान॑रम् । द्वा॒दश॑कपा॒लमि॑ति
 द्वा॒दश – क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । पु॒त्रे । जा॒ते । यत् ।
 अ॒ष्टाक॑पा॒ल इ॒त्य॒ष्टा – क॒पा॒लः । भ॒वति॑ । गा॒यत्रि॑या । ए॒व । ए॒नम् ।
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेने॑ति ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सेन॑ । पु॒नाति॑ । यत् । न॒वक॑पा॒ल इति॑
 न॒व – क॒पा॒लः । त्रि॒वृते॑ति त्रि – वृ॒ता । ए॒व । अ॒स्मिन् ।
 तेजः॑ । द॒धाति॑ । यत् । द॒शक॑पा॒ल इति॑ द॒श – क॒पा॒लः । वि॒राजे॑ति
 वि – रा॒जा । ए॒व । अ॒स्मिन् । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न – अ॒द्यम् । द॒धाति॑ ।
 यत् । ए॒काद॑शकपा॒ल इत्ये॑काद॒श – क॒पा॒लः । त्रि॒ष्टुभा॑ । ए॒व ।
 अ॒स्मिन् । इ॒न्द्रि॒यम् । द॒धाति॑ । यत् ।
 द्वा॒दश॑कपा॒ल इति॑ द्वा॒दश – क॒पा॒लः । जग॑त्या । ए॒व । अ॒स्मिन् ।
 प॒शून् । द॒धाति॑ । य॒स्मिन् । जा॒ते । ए॒ताम् । इ॒ष्टिम् ।
 निर्व॑पतीति निः – व॒पति॑ । पू॒तः । 25 (50)

TS 2.2.5.4

ए॒व ते॒ज॒स्व्य॒न्नाद॑ इ॒न्द्रि॒या॒वी प॑शु॒मान् भ॑व॒त्य॒व वा ए॒ष
सु॒व॒र्गा॒ल्लो॒काच्छि॑द्यते॒ यो द॑र्॒श॒पूर्ण॑मा॒सया॒जी स॒न्नमा॒वास्यां॑ वा
पौ॒र्ण॒मासीं॑ वा॒तिपा॑दयति सु॒व॒र्गाय॑ हि लो॒काय॑ द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सा
वि॒ज्येते॑ वै॒श्वान॑रं द्वा॒द॒श॒क॒पालं॑ निर्व॒पेद॑मा॒वास्यां॑ वा पौ॒र्ण॒मासीं॑
वा॒तिपा॑द्य सँव॒त्सरो॑ वा अ॒ग्नि वै॑श्वान॒रः सँव॒त्स॒रमे॒व प्री॑णा॒त्यथो॑
सँव॒त्स॒रमे॒वास्मा॑ उप॒ दधा॑ति सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ सम॒ष्ट्या॒- [ ] 26

TS 2.2.5.4 - Padam

ए॒व । ते॒ज॒स्वी । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः । इ॒न्द्रि॒या॒वी ।
प॒शु॒मा॒निति॑ प॒शु – मा॒न् । भ॒व॒ति । अ॒वे॒ति । वै । ए॒षः ।
सु॒व॒र्गा॒दिति॑ सु॒वः – गा॒त् । लो॒कात् । छि॒द्य॒ते । यः ।
द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सया॒जीति॑ द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒स – या॒जी । स॒न्न ।
अ॒मा॒वा॒स्यामि॒त्य॒मा – वा॒स्याम् । वा । पौ॒र्ण॒मा॒सीमि॒ति
पौ॒र्ण – मा॒सीम् । वा । अ॒तिपा॑दयतीत्य॒ति – पा॑दयति ।
सु॒व॒र्गा॒येति॑ सु॒वः – गा॒य । हि । लो॒काय॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

दर्॒श॒पूर्ण॒मा॒सा॒वि॒ति॒ दर्॒श॒ – पूर्ण॒मा॒सौ । इ॒ज्ये॒ते इति॑ । वै॒श्वान॒रम् ।
द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॒ द्वा॒द॒श॒ – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पेत् ।
अ॒मा॒वा॒स्या॒मि॒त्य॒मा॒ – वा॒स्याम् । वा । पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मि॒ति॒
पौ॒र्ण॒ – मा॒सी॒म् । वा । अ॒ति॒पा॒द्ये॒त्य॒ति॒ – पा॒द्य॒ । सँ॒व॒त्स॒र इति॑
सं – व॒त्स॒रः । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॒रः । सँ॒व॒त्स॒रमि॒ति॒
सं – व॒त्स॒रम् । ए॒व । प्री॒णा॒ति॒ । अ॒थो इति॑ । सँ॒व॒त्स॒रमि॒ति॒
सं – व॒त्स॒रम् । ए॒व । अ॒स्मै । उ॒पे॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ । सु॒व॒र्ग॒स्ये॒ति॒
सु॒वः – ग॒स्य॒ । लो॒क॒स्य॒ । स॒म॒ष्ट्या॒ इति॑ सं – अ॒ष्ट्यै । 26 (50)

TS 2.2.5.5

अ॒थो दे॒वता॑ ए॒वान्वा॒रभ्य॑ सु॒व॒र्गं लो॒कमे॑ति वी॒रहा॑ वा ए॒ष दे॒वानां॑
यो॑ऽग्नि॒मु॒द्वा॒स॒य॒ते न॒ वा ए॒तस्य॑ ब्रा॒ह्म॒णा ऋ॒ता॒य॒वः पु॒राऽन्न॑म॒क्षन्ना॑
ग्ने॒य॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पेद्-वै॒श्वान॒रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल-म॒ग्नि॒मु॒द्वा॒स॒यि॒ष्यन्
यद॒ष्टा॒क॒पा॒लो भ॒वत्य॑ष्टा॒क्ष॒रा गा॒य॒त्रीगा॒य॒त्रो॑ ऽग्नि॒र्या॒वा॒नेवा॒ग्नि॒स्त॒स्मा
आ॒ति॒थ्यं क॑रोत्य॒थो यथा॑ ज॒नं य॑ते॒ऽव॒सं क॑रोति ता॒दृ – [ ] 27

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

TS 2.2.5.5 - Padam

अथो॑ इति॑ । दे॒वताः॑ । ए॒व । अ॒न्वा॒रभ्ये॑त्यनु॑ – आ॒रभ्य॑ ।
सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः – गम् । लो॒कम् । ए॒ति । वी॒रहे॑ति वी॒र-हा॑ । वै ।
ए॒षः । दे॒वाना॑म् । यः । अ॒ग्निम् । उ॒द्वा॒सय॑त इत्यु॑त् – वा॒सय॑ते । न ।
वै । ए॒तस्य॑ । ब्रा॒ह्म॒णाः । ऋ॒ताय॑व इत्यृ॑त – य॒वः । पु॒रा । अ॒न्नम् ।
अ॒क्षन् । आ॒ग्ने॒यम् । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् । नि॒रिति॑ ।
व॒पेत् । वै॒श्वान॑रम् । द्वा॒दश॑क॒पालमि॑ति द्वा॒दश-क॒पालम् । अ॒ग्निम् ।
उ॒द्वा॒सयि॑ष्यन्नित्यु॑त् – वा॒सयि॑ष्यन् । यत् । अ॒ष्टाक॑पाल
इत्य॑ष्टा – क॒पालः । भ॒वति॑ । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्य॑ष्टा – अ॒क्षरा॑ ।
गा॒यत्री॑ । गा॒यत्रः॑ । अ॒ग्निः । या॒वान् । ए॒व । अ॒ग्निः । तस्मै॑ ॥
आ॒तिथ्य॑म् । क॒रोति॑ । अथो॑ इति॑ । यथा॑ । ज॒नम् । य॒ते । अ॒वस॑म् ।
क॒रोति॑ । ता॒दृक् । 27 (50)

TS 2.2.5.6

-गे॒व तद्-द्वा॒दश॑क॒पालो॑ वै॒श्वान॑रो भ॒वति॑ द्वा॒दश॑ मा॒साः सँ॒वत्स॑रः
सँ॒वत्स॑रः ख॒लु वा॑ अ॒ग्ने॒र्योनिः॑ स्वा॒मे॒वैनं॑ यो॒निं ग॑मय-त्या॒द्यम॑स्यान्तं॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

भवति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेन्मारुतं सप्तकपालं ग्रामकाम
आहवनीये वैश्वानरमधि श्रयति गार्हपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य
विधृत्यै द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः सँवत्सरः
सँवत्सरेणैवास्मै सजाताञ्श्रयावयति मारुतो भवति – [ ] 28

TS 2.2.5.6 - Padam

एव । तत् । द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः । वैश्वानरः ।
भवति । द्वादश । मासाः । सँवत्सर इति सं – वत्सरः ।
सँवत्सर इति सं – वत्सरः । खलु । वै । अग्नेः । योनिः ।
स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् । गमयति । आद्यम् । अस्य ।
अन्नम् । भवति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति
द्वादश – कपालम् । निरिति । वपेत् । मारुतम् । सप्तकपालमिति
सप्त – कपालम् । ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । आहवनीय
इत्या – हवनीये । वैश्वानरम् । अधीति । श्रयति । गार्हपत्य इति
गार्ह – पत्ये । मारुतम् । पापवस्यसस्येति पाप – वस्यसस्य ।
विधृत्या इति वि – धृत्यै । द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

वै॒श्वान॒रः । भ॒वति॑ । द्वा॒द॒श । मा॒साः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रः ।
सँ॒व॒थ्स॒रेणेति॑ सं – व॒थ्स॒रेण॑ । ए॒व । अ॒स्मै । स॒जा॒ता॒निति॑
स – जा॒तान् । च्या॒व॒यति॑ । मा॒रुतः॑ । भ॒वति॑ । 28 (50)

TS 2.2.5.7

म॒रुतो॑ वै दे॒वानां॑ वि॒शो दे॒ववि॒शेनै॒वास्मै॑ म॒नुष्य॑ वि॒शम॑व रु॒न्धे
स॒प्त॒क॒पा॒लो भ॒वति॑ स॒प्त ग॑णा वै म॒रुतो॑ ग॒णश॑ ए॒वास्मै॑ स॒जा॒तान॑व
रु॒न्धे ऽनू॒च्यमा॑न आ सा॒दय॑ति वि॒शमे॒वास्मा॑ अनु॒व॒र्त्मानं॑ करोति ॥ 29

TS 2.2.5.7 - Padam

म॒रुतः॑ । वै । दे॒वाना॑म् । वि॒शः । दे॒ववि॒शेनेति॑ दे॒व – वि॒शेन॑ । ए॒व ।
अ॒स्मै । म॒नुष्य॑वि॒शमिति॑ म॒नुष्य॑ – वि॒शम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
स॒प्त॒क॒पा॒ल इति॑ स॒प्त – क॒पा॒लः । भ॒वति॑ । स॒प्तग॑णा इति॑
स॒प्त – ग॑णाः । वै । म॒रुतः॑ । ग॒णश॑ इति॑ ग॒ण-शः॑ । ए॒व । अ॒स्मै ।
स॒जा॒ता॒निति॑ स – जा॒तान् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒नू॒च्यमा॑न
इत्य॑नु – उ॒च्यमा॑ने । एति॑ । सा॒दय॑ति । वि॒शम् । ए॒व । अ॒स्मै ।
अनु॒व॒र्त्मान॑मित्य॑नु – व॒र्त्मान॑म् । करोति॑ ॥ 29 (29)

(प्र॒जा॒कामः॑ सँ॒व॒थ्सरः॑ – पु॒ना॒त्ये॒वैनं॑ – पू॒तः॑ – सम॑ष्ट्यै –
ता॒दृङ् – मा॒रु॒तो भ॒व – त्ये॒कान्न॑ त्रि॒ंशच्च॑) (A5)

TS 2.2.6.1

आ॒दि॒त्यं च॒रुं निर्व॑पेथ् संग्राम॑-मु॒प॒प्र॒या॒स्यन्नि॒यं वा॑ अ॒दि॒तिर॒स्यामे॒व
पूर्वे॑ प्र॒ति॒ति॒ष्ठन्ति॑ वै॒श्वान॑रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं निर्व॑पेदा॒य॒त॒नं ग॒त्वा सँ॒व॒थ्सरो॑
वा अ॒ग्नि॒ वै॒श्वान॑रः सँ॒व॒थ्सरः॑ ख॒लु वै दे॒वाना॑-मा॒य॒त॒नमे॒तस्मा॒द्वा
आ॒य॒त॒नाद्-दे॒वा अ॒सु॒रा॒न॒ज॒यन्॑. यद्-वै॒श्वान॑रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं निर्व॑पति
दे॒वाना॑मे॒वा॒य॒त॒ने य॒त॒ते ज॒य॒ति तं॑ संग्राम॑मे॒तस्मिन्॑ वा
ए॒तौ मृ॒जा॒ते – [ ] 30

TS 2.2.6.1 - Padam

आ॒दि॒त्यम् । च॒रुम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । सं॒ग्रा॒म॒मि॒ति॑ सं – ग्रा॒मम् ।
उ॒प॒प्र॒या॒स्यन्नि॒त्युप॑ – प्र॒या॒स्यन् । इ॒यम् । वै । अ॒दि॒तिः । अ॒स्याम् ।
ए॒व । पूर्वे॑ । प्र॒ती॒ति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ । वै॒श्वान॑रम् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॑
द्वा॒द॒श – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । आ॒य॒त॒न॒मि॒त्या – य॒त॒नम् ।
ग॒त्वा । सँ॒व॒थ्सर॑ इति सं – व॒थ्सरः॑ । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

सँव॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । खलु॑ । वै । दे॒वा॒नाम् ।
आ॒य॒त॒न॒मि॒त्या – य॒त॒नम् । ए॒तस्मा॑त् । वै । आ॒य॒त॒ना॒दि॒त्या – य॒त॒नात् ।
दे॒वाः । अ॒सु॒रा॒न् । अ॒ज॒य॒न् । यत् । वै॒श्वा॒न॒रम् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति
द्वा॒द॒श – क॒पा॒लम् । नि॒र्व॒प॒ती॒ति निः – व॒प॒ति । दे॒वा॒नाम् । ए॒व ।
आ॒य॒त॒न इ॒त्या – य॒त॒ने । य॒त॒ते । ज॒य॒ति । तम् । सं॒ग्रा॒म॒मि॒ति
सं – ग्रा॒मम् । ए॒तस्मि॑न् । वै । ए॒तौ । मृ॒जा॒ते इति॑ । 30 (50)

TS 2.2.6.2

यो वि॒द्वि॒षा॒णयो॒र॒न्न॒म॒त्ति वै॒श्वा॒न॒रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पे॒द्-वि॒द्वि॒षा॒णयो॒र॒न्नं
ज॒ग्ध्वा सँव॒थ्स॒रो वा अ॒ग्नि-वै॒श्वा॒न॒रः सँव॒थ्स॒र स्व॑दि॒तमे॒वा॒त्ति
ना॒स्मिन् मृ॒जा॒ते सँव॒थ्स॒राय॑ वा ए॒तौ स॒म॒मा॒ते यौ स॒म॒मा॒ते तयो॑र्यः
पूर्वो॑ऽभि॒द्रु॒ह्यति॑ तं व॑रु॒णो गृ॒ह्णा॒ति वै॒श्वा॒न॒रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पे॒थ्
स॒म॒मा॒न॒योः पूर्वो॑ऽभि॒द्रु॒ह्य सँव॒थ्स॒रो वा अ॒ग्निवै॒श्वा॒न॒रः
सँव॒थ्स॒रमे॒वाऽऽ*प्त्वा॑ नि॒र्व॒रु॒णं – [ ] 31

TS 2.2.6.2 - Padam

यः । वि॒द्वि॒षा॒णयो॒रिति॑ वि-द्वि॒षा॒णयोः॑ । अ॒न्नम् । अ॒त्ति । वै॒श्वा॒नरम् ।
 द्वा॒दश॑क॒पा॒लमि॒ति द्वा॒दश॑ - क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
 वि॒द्वि॒षा॒णयो॒रिति॑ वि - द्वि॒षा॒णयोः॑ । अ॒न्नम् । ज॒ग्ध्वा ।
 सँव॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वा॒नरः ।
 सँव॒त्स॒रस्व॑दि॒तमि॒ति सँव॒त्स॒र - स्व॑दि॒तम् । ए॒व । अ॒त्ति ।
 न । अ॒स्मिन् । मृ॒जा॒ते इति॑ । सँव॒त्स॒रा॒येति॑ सं - व॒त्स॒रा॒य ।
 वै । ए॒तौ । स॒मि॒ति । अ॒मा॒ते इति॑ । यौ । स॒म॒मा॒ते इति॑ सं-अ॒मा॒ते ।
 तयोः॑ । यः । पूर्॒वः । अ॒भि॒द्रु॒ह्यती॑त्य॒भि - द्रु॒ह्यति॑ । तम् । व॒रु॒णः ।
 गृ॒ह्णा॒ति । वै॒श्वा॒नरम् । द्वा॒दश॑क॒पा॒लमि॒ति द्वा॒दश॑ - क॒पा॒लम् ।
 नि॒रिति॑ । व॒पेत् । स॒म॒मा॒नयो॒रिति॑ सं - अ॒मा॒नयोः॑ । पूर्॒वः ।
 अ॒भि॒द्रु॒ह्ये॒त्यभि॑ - द्रु॒ह्य । सँव॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः । वै ।
 अ॒ग्निः । वै॒श्वा॒नरः । सँव॒त्स॒रमि॒ति सं - व॒त्स॒रम् । ए॒व ।
 आ॒प्त्वा । नि॒र्व॒रु॒णमि॒ति निः - व॒रु॒णम् । 31 (50)

TS 2.2.6.3

परस्तादभि द्रुह्यति नैनं वरुणो गृह्णात्याव्यं वा एष प्रति गृह्णाति
 योऽविं प्रतिगृह्णाति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेदविं प्रतिगृह्य
 सँवथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सँवथ्सर-स्वदितामेव प्रतिगृह्णाति
 नाऽऽव्यं प्रतिगृह्णात्यात्मनो वा एष मात्रामाप्नोति य उभयादत्
 प्रतिगृह्णात्यश्वं वा पुरुषं वा वैश्वानरं द्वादशकपालं
 निर्वपेदुभयादत् – [ ] 32

TS 2.2.6.3 - Padam

परस्तात् । अभीति । द्रुह्यति । न । एनम् । वरुणः । गृह्णाति ।
 आव्यम् । वै । एषः । प्रतीति । गृह्णाति । यः । अविम् ।
 प्रतिगृह्णातीति प्रति – गृह्णाति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति
 द्वादश – कपालम् । निरिति । वपेत् । अविम् । प्रतिगृह्येति
 प्रति – गृह्य । सँवथ्सर इति सं – वथ्सरः । वै । अग्निः ।
 वैश्वानरः । सँवथ्सरस्वदितामिति सँवथ्सर – स्वदिताम् । एव ।
 प्रतीति । गृह्णाति । न । आव्यम् । प्रतीति । गृह्णाति । आत्मनः ।

वै । ए॒षः । मा॒त्राम् । आ॒प्नो॒ति । यः । उ॒भया॑दत् ।
 प्र॒तिगृ॑ह्णातीति॑ प्र॒ति – गृ॑ह्णाति । अ॒श्वम् । वा । पु॒रुष॑म् । वा ।
 वै॒श्वान॑रम् । द्वा॒दश॑क॒पाल॒मिति॑ द्वा॒दश – क॒पाल॑म् । नि॒रिति॑ ।
 व॒पेत् । उ॒भया॑दत् । 32 (50)

TS 2.2.6.4

प्र॒तिगृ॑ह्य सं॒वत्स॑रो वा अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रः सँ॒वत्स॑र-स्व॒दित॑मे॒व
 प्र॒ति गृ॑ह्णाति॒ नात्म॑नो॒ मा॒त्रामा॑प्नोति॒ वैश्वान॑रं द्वा॒दश॑क॒पालं॑ निर्व॒पेथ्-
 स॒निमे॑ष्यन्थ्-सँ॒वत्स॑रो वा अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रो यदा॑ खलु॒ वै सँ॒वत्स॑रं
 ज॒नता॑यां च॒रत्य॑थ स ध॒नार्घो॑ भ॒वतिय॑द्-वै॒श्वान॑रं द्वा॒दश॑क॒पालं
 निर्व॑पति॒ सँ॒वत्स॑र-सा॒तामे॒व स॒निम॑भि प्र॒च्यव॑ते दान॒कामा॑ अ॒स्मै
 प्र॒जा भ॑वन्ति॒ यो वै सँ॒वत्स॑रं – [ ] 33

TS 2.2.6.4 - Padam

प्र॒तिगृ॑ह्येति॑ प्र॒ति – गृ॑ह्य । सँ॒वत्स॑र इति॑ सं – व॒त्स॑रः ।
 वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । सँ॒वत्स॑रस्व॒दित॑मिति॑
 सँ॒वत्स॑र – स्व॒दित॑म् । ए॒व । प्र॒तीति॑ । गृ॑ह्णाति । न । आ॒त्मनः॑ ।
 मा॒त्राम् । आ॒प्नो॒ति । वै॒श्वान॑रम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

द्वाद॑शक॒पालमि॒ति द्वा॑दश – क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पेत् । स॒निम् ।
ए॒ष्यन् । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । वै । अ॒ग्निः । वैश्वा॑नरः ।
यदा॑ । खलु॑ । वै । सँ॒व॒थ्स॒रमि॒ति सं – व॒थ्स॒रम् । ज॒नता॑याम् ।
चर॑ति । अथ॑ । सः । ध॒नार्घ॑ इति॑ धन – अ॒र्घः । भ॒वति॑ । यत् ।
वैश्वा॑नरम् । द्वाद॑शक॒पालमि॒ति द्वा॑दश – क॒पालम् ।
निर्व॑पतीति॑ निः – व॒पति॑ । सँ॒व॒थ्स॒रसा॑तामि॒ति सँ॒व॒थ्स॒र-सा॑ताम् ।
ए॒व । स॒निम् । अ॒भि । प्रे॑ति । च्य॒वते॑ । दान॑कामा इति॑
दान॑ – का॒माः । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । भ॒वन्ति॑ । यः ।
वै । सँ॒व॒थ्स॒रमि॒ति सं – व॒थ्स॒रम् । 33 (50)

TS 2.2.6.5

प्र॒युज्य॑ न वि॒मुञ्च॑त्यप्रति॒ष्ठानो॑ वै स भ॒वत्ये॒तमे॒व वैश्वा॑नरं पुन॒राग॑त्य
निर्व॑पेद्यमे॒व प्र॒युङ्क्ते॑ तं भा॒गधे॑येन वि मुञ्चति॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ यया
रज्ज्वो॑त्त॒मां गा॒माजे॑त् तां भ्रातृ॒व्याय॑ प्र हि॒णुयान्नि॑र्ऋ॒तिमे॒वास्मै॑
प्र हि॑णोति ॥ 34

TS 2.2.6.5 - Padam

प्र॒यु॒ज्येति॑ प्र – यु॒ज्य । न । वि॒मु॒ञ्च॑तीति॑ वि – मु॒ञ्च॑ति ।
 अ॒प्र॒ति॒ष्ठा॒न इत्य॑प्रति – स्था॒नः । वै । सः । भ॒व॒ति । ए॒तम् ।
 ए॒व । वै॒श्वा॒न॒रम् । पु॒नः । आ॒ग॒त्ये॒त्या॑ – ग॒त्य । नि॒रि॒ति । व॒पे॒त् ।
 यम् । ए॒व । प्र॒यु॒ङ्क्ते॑ इति॑ प्र – यु॒ङ्क्ते॑ । तम् ।
 भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग – धे॒ये॒न । वी॒ति । मु॒ञ्च॑ति ।
 प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ ॥ यया॑ ॥ रज्वा॑ ॥
 उ॒त्त॒मा॒मि॒त्यु॒त् – त॒मा॒म् । गा॒म् । आ॒जे॒दि॒त्या॑ – अ॒जे॒त् । ता॒म् ।
 भ्रा॒तृ॒व्या॒य । प्रे॒ति । हि॒णु॒या॒त् । नि॒र्ऋ॒ति॒मि॒ति निः – ऋ॒ति॒म् । ए॒व ।
 अ॒स्मै॑ । प्रे॒ति । हि॒णो॒ति ॥ 34 (36)

(मृ॒जा॒ते – नि॒र्व॒रु॒णं – व॑पेदु॒भया॑दद् – यो वै स॑व॒थ्स॒रꣳ –
 षट्त्रिं॑शच्च) (A6)

TS 2.2.7.1

ऐ॒न्द्रं च॒रुं नि॒र्व॒पे॒त् प॒शु॒का॒म ऐ॒न्द्रा वै प॒श॒व इ॒न्द्र॒मे॒व स्वे॒न
 भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒व॒ति स ए॒वा॒स्मै प॒शून् प्र॒य॒च्छ॑ति प॒शु॒मा॒ने॒व भ॑वति

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

च॒रु॒र्भ॒व॒ति॒ स्वा॒दे॒वा॒स्मै॒ यो॒नैः॑ प॒शून् प्र॒ज॒न॒य॒तीन्द्रा॑येन्द्रि॒या॒व॒ते
पु॒रो॒डा॒श॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं॑ निर्व॒पेत् प॒शु॒का॒म इन्द्रि॒यं वै प॒श॒व
इन्द्र॑मे॒वेन्द्रि॒या॒व॒न्त॑ स्वेन॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒व॒ति॒ स – [ ] 35

TS 2.2.7.1 - Padam

ऐ॒न्द्रम् । च॒रुम् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पेत् । प॒शु॒का॒म इति॑ प॒शु – का॒मः ।
ऐ॒न्द्राः । वै । प॒श॒वः । इन्द्र॑म् । ए॒व । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति॒ । सः । ए॒व ।
अ॒स्मै । प॒शून् । प्रेति॑ । य॒च्छ॒ति॒ । प॒शु॒मा॒नि॒ति॒ प॒शु – मा॒न् । ए॒व ।
भ॒व॒ति॒ । च॒रुः । भ॒व॒ति॒ । स्वा॒त् । ए॒व । अ॒स्मै । यो॒नैः॑ । प॒शून् ।
प्रेति॑ । ज॒न॒य॒ति॒ । इन्द्रा॑य । इन्द्रि॒या॒व॒त इतीन्द्रि॒य – व॒ते ।
पु॒रो॒डा॒शम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॒ ।
व॒पेत् । प॒शु॒का॒म इति॑ प॒शु – का॒मः । इन्द्रि॒यम् । वै । प॒श॒वः ।
इन्द्र॑म् । ए॒व । इन्द्रि॒या॒व॒न्त॑मि॒तीन्द्रि॒य – व॒न्तम् । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति॒ । सः । 35 (50)

TS 2.2.7.2

ए॒वास्मा॑ इन्द्रि॒यं प॒शून् प्र॑यच्छति पशु॒माने॒व भ॑वतीन्द्रा॒य-घ॒र्मव॑ते
 पु॒रोडा॑शमेकादशकपालं॒ निर्व॑पेद्-ब्रह्मवर्च॒सका॑मो ब्रह्मवर्च॒सं वै
 घ॒र्म इन्द्र॑मे॒व घ॒र्मव॑न्त॒ऽस्वेन॑ भा॒गधे॒येनो॑प धावति स ए॒वास्मिन्
 ब्रह्मवर्च॒सं द॑धाति ब्रह्मवर्च॒स्ये॒व भ॑वतीन्द्रा॒यार्क॑वते
 पु॒रोडा॑शमेकादशकपालं॒ निर्व॑पेदन्नका॒मोऽर्को॑ वै
 दे॒वाना॑मन्नमिन्द्र॒मेवा॑र्कवन्त॒ऽस्वेन॑ भा॒गधे॒येनो॑ - [ ] 36

TS 2.2.7.2 - Padam

ए॒व । अ॒स्मै । इन्द्रि॒यम् । प॒शून् । प्रेति॑ । य॒च्छति॑ ।
 प॒शुमा॑निति पशु - मा॒न् । ए॒व । भ॑वति । इन्द्रा॒य ।
 घ॒र्मव॑त इति घ॒र्म - व॑ते । पु॒रोडा॑शम् ।
 ए॒काद॑शकपालमित्येकादश - क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पेत् ।
 ब्रह्मवर्च॒सका॑म इति ब्रह्मवर्च॒स - का॒मः ।
 ब्रह्मवर्च॒समि॑ति ब्रह्म - वर्च॒सम् । वै । घ॒र्मः । इन्द्र॑म् ।
 ए॒व । घ॒र्मव॑न्तमिति घ॒र्म - व॑न्तम् । स्वे॒न ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

भाग॑धेये॒नेति॑ भा॒ग – धेये॑न । उपे॑ति । धा॒वति॑ । सः ।

ए॒व । अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्मव॑र्चसमि॒ति ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् ।

दधा॑ति । ब्र॒ह्मव॑र्चसीति॑ ब्र॒ह्म – वर्च॑सी । ए॒व ।

भ॒वति॑ । इन्द्रा॑य । अ॒र्कव॑त इत्य॒र्क – व॒ते । पु॒रोडा॑शम् ॥

एका॑दशकपा॒लमित्ये॑काद॒श – क॒पा॒लम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।

अ॒न्नका॑म इत्य॒न्न – का॒मः । अ॒र्कः । वै । दे॒वाना॑म् । अ॒न्नम् ॥

इन्द्र॑म् । ए॒व । अ॒र्कव॑न्तमित्य॒र्क – व॒न्तम् । स्वे॑न ।

भाग॑धेये॒नेति॑ भा॒ग – धेये॑न । 36 (50)

TS 2.2.7.3

–प॑ धा॒वति॑ स ए॒वास्मा॑ अ॒न्नं प्र॑यच्छत्यन्ना॒द ए॒व भ॑वतीन्द्रा॑य घ॒र्मव॑ते
पु॒रोडा॑शमेका॒दशक॑पा॒लं निर्व॑पेदिन्द्रा॑ये–न्द्रि॒याव॑त इन्द्रा॑याऽर्क॒वते॑
भू॒तिकामो॑ यदिन्द्रा॑य घ॒र्मव॑ते निर्व॑पति शि॒र ए॒वास्य॑ तेन॑ करोति॑
यदिन्द्रा॑येन्द्रि॒याव॑त आ॒त्मान॑मे॒वास्य॑ तेन॑ करोति॑यदिन्द्रा॑याऽर्क॒वते॑ भू॒त
ए॒वान्नाद्ये॑ प्र॒तिति॑ष्ठति॑ भ॒वत्ये॑वेन्द्रा॑या – [ ] 37

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

TS 2.2.7.3 - Padam

उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । प्रेति॑ । य॒च्छति॑ ।
अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः । ए॒व । भ॒वति॑ । इन्द्रा॑य । घ॒र्मव॑त इति॑
घ॒र्म – व॒ते । पु॒रोडा॑शम् । ए॒काद॑शक॒पालमि॒त्येका॑दश – क॒पालम् ।
नि॒रिति॑ । व॒पेत् । इन्द्रा॑य । इन्द्रि॑याव॒त इतीन्द्रि॑य – व॒ते । इन्द्रा॑य ।
अ॒र्कव॑त इत्य॒र्क – व॒ते । भू॒तिकाम॑ इति॑ भू॒ति – का॒मः । यत् ।
इन्द्रा॑य । घ॒र्मव॑त इति॑ घ॒र्म – व॒ते । निर्व॑पतीति॑ निः-व॒पति॑ । शि॒रः ।
ए॒व । अ॒स्य । तेन॑ । क॒रोति॑ । यत् । इन्द्रा॑य । इन्द्रि॑याव॒त
इतीन्द्रि॑य – व॒ते । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । अ॒स्य । तेन॑ । क॒रोति॑ । यत् ।
इन्द्रा॑य । अ॒र्कव॑त इत्य॒र्क – व॒ते । भू॒तः । ए॒व । अ॒न्नाद्य॑
इत्य॒न्न – अ॒द्ये । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । भ॒वति॑ । ए॒व । इन्द्रा॑य । 37 (50)

TS 2.2.7.4

–ऽ॒हो॒मुचे॑ पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शक॒पालं॑ निर्व॑पेद्यः पा॒प्मना॑ गृही॒तः स्यात्
पा॒प्मा वा अ॒ह इन्द्र॑मे॒वाऽहो॒मुच॑ स्वेन॑ भा॒गधे॒येनो॑प धाव॒ति स
ए॒वैनं॑ पा॒प्मनो॑ऽह॒सो मु॒ञ्चतीन्द्रा॑य वैमृ॒धाय॑ पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शक॒पालं॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

निर्व॑पेद्यं॒ मृ॒धोऽ॒भि प्र॒वे॒पे॒रन्-रा॒ष्ट्राणि॑ वा॒ऽभि स॒मि॒युरिन्द्र॑मे॒व वैमृ॑धः॒
स्वेन॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नोप॑ धावति॒ स ए॒वास्मा॑न्मृ॒धो - [ ] 38

TS 2.2.7.4 - Padam

अ॒हो॒मु॒च इत्य॑हः - मु॒चै॑ । पु॒रो॒डा॒शम्॑ ।

एका॑द॒शक॒पाल॒मित्ये॑काद॒श - क॒पालम्॑ । निरि॑ति । व॒पेत् । यः ।

पाप्म॑ना । गृ॒ही॒तः । स्या॑त् । पाप्मा॑ । वै । अ॒हः । इन्द्र॑म् । ए॒व ।

अ॒हो॒मु॒चमित्य॑हः - मु॒चम्॑ । स्वेन॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग-धे॑येन ।

उपे॑ति । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । ए॒नम् । पाप्म॑नः । अ॒ह॒सः ।

मुञ्च॑ति । इन्द्रा॑य । वैमृ॑धाय । पु॒रो॒डा॒शम्॑ ।

एका॑द॒शक॒पाल॒मित्ये॑काद॒श - क॒पालम्॑ ।

निरि॑ति । व॒पेत् । यम् । मृ॒धः । अ॒भीति॑ । प्र॒वे॒पे॒रन्निति॑ प्र - वे॒पे॒रन् ।

रा॒ष्ट्राणि॑ । वा । अ॒भीति॑ । स॒मि॒युरिति॑ सं - इ॒युः । इन्द्र॑म् । ए॒व ।

वैमृ॑धम् । स्वेन॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग - धे॑येन । उपे॑ति । धा॒वति॑ ।

सः । ए॒व । अ॒स्मात् । मृ॒धः । 38 (50)

TS 2.2.7.5

ॐ ह॒न्तीन्द्रा॑य त्रा॒त्रे पु॒रोडा॑शमेकादशकपालं॒ निर्व॑पेद्-ब॒द्धो वा
परि॑यत्तो वेन्द्र॒मेव त्रा॒तार॑ स्वेन॒ भाग॑धेयेनोप॒ धाव॑ति स ए॒वैनं॑ त्रायत
इन्द्रा॑यार्काश्वमेधवते पु॒रोडा॑शमेकादशकपालं॒ निर्व॑पेद्यं॒ महा॑यज्ञो
नोप॑नमेदेते वै महा॒यज्ञ॑स्यान्त्ये॒ तनू॑ यदर्काश्वमेधाविन्द्र॒मेवा॑र्काश्वमेध-
वन्त॑ स्वेन॒ भाग॑धेयेनोप॒ धाव॑ति स ए॒वास्मा॑ ( ) अन्त॒तो महा॑यज्ञं
च्याव॑यत्युपै॒नं महा॑यज्ञो नमति ॥ 39

TS 2.2.7.5 - Padam

अपे॑ति । ह॒न्ति । इन्द्रा॑य । त्रा॒त्रे । पु॒रोडा॑शम् ।
एका॑दशकपालमित्येकादश - क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पेत् । ब॒द्धः ।
वा । परि॑यत्त इति परि - य॒त्तः । वा । इन्द्र॑म् । ए॒व । त्रा॒तार॑म् ।
स्वेन॑ । भा॒ग॒धेये॒नेति॑ भाग - धेये॑न । उपे॑ति । धा॒व॒ति । सः ।
ए॒व । ए॒नम् । त्रा॒य॒ते । इन्द्रा॑य । अ॒र्काश्व॑मेधवत॒ इत्य॑र्काश्वमेध-व॒ते ।
पु॒रोडा॑शम् । एका॑दशकपालमित्येकादश - क॒पालम् । निरि॑ति ।
व॒पेत् । यम् । महा॑यज्ञ इति महा - य॒ज्ञः । न ।

उ॒प॒न॒मे॒दि॒त्यु॒प – न॒मे॒त् । ए॒ते इति॑ । वै । म॒हा॒य॒ज्ञ॒स्ये॒ति॑

म॒हा – य॒ज्ञ॒स्य॑ । अ॒न्त्ये॑ इति॑ । त॒नू इति॑ । यत् ।

अ॒र्का॒श्व॒मे॒धा॒वि॒त्य॒र्क – अ॒श्व॒मे॒धौ । इ॒न्द्र॒म् । ए॒व ।

अ॒र्का॒श्व॒मे॒ध॒व॒न्त॒मि॒त्य॒र्का॒श्व॒मे॒ध – व॒न्त॒म् ।

स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः ।

ए॒व । अ॒स्मै ( ) । अ॒न्त॒तः । म॒हा॒य॒ज्ञ॒मि॒ति॑ म॒हा – य॒ज्ञ॒म् ।

च्चा॒व॒य॒ति॑ । उ॒पे॒ति॑ । ए॒न॒म् । म॒हा॒य॒ज्ञ इति॑ म॒हा – य॒ज्ञः ।

न॒म॒ति॑ ॥ 39 (57) (इ॒न्द्रि॒या॒व॒न्त॒ꣳ स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ धा॒व॒ति॑ सौ॑ –

ऽर्क॑व॒न्त॒ꣳ स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒र्ये॒नै॑ – वे॒न्द्रा॒या – स्मा॒न् मृ॒धो॑ – ऽस्मै॑ –

स॒प्त च॑) (A7)

TS 2.2.8.1

इ॒न्द्रा॒या॒न्वृ॒ज॒वे॑ पु॒रो॒डा॒श॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं॑ नि॒र्व॒पे॒द् ग्रा॒म॒का॒म॒

इ॒न्द्र॒मे॒वा॒न्वृ॒जु॒ꣳ स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ धा॒व॒ति॑ स ए॒वा॒स्मै॑

स॒जा॒ता॒न॒नु॒का॒न् क॒रो॒ति॑ ग्रा॒म्ये॒व भ॒व॒ती॒न्द्रा॒ण्यै॑ च॒रुं॑ नि॒र्व॒पे॒द्य॒स्य॑

से॒नाऽस॑ꣳशि॒ते॒व स्या॑दि॒न्द्रा॒णी॒ वै से॒ना॒यै॑ दे॒वते॑न्द्रा॒णी॒मे॒व स्वे॒न॑

भाग॑धे॒येनो॒प॒ धाव॑ति सै॒वास्य॑ से॒नाꣳ सꣳ श्य॑ति

ब॒ल्व॒जान॑पी-[ ] 40

TS 2.2.8.1 - Padam

इ॒न्द्राय॑ । अ॒न्वृ॒जव॑ इ॒त्यनु॑ – ऋ॒जवे॑ । पु॒रोडा॑शम् ।

एका॑दश॒कपा॒लमि॒त्येका॑दश – क॒पालम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।

ग्रा॒मका॑म इति॒ ग्रा॒म – का॒मः । इ॒न्द्रम् । ए॒व ।

अ॒न्वृ॒जुमि॒त्यनु॑-ऋ॒जुम् । स्वे॒न । भा॒गधे॒येने॑ति॒ भा॒ग-धे॒येन॑ । उ॒पेति॑ ।

धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मै । स॒जा॒तानि॑ति॒ स – जा॒तान् ।

अ॒नुका॑नि॒त्यनु॑ – का॒न् । क॒रोति॑ । ग्रा॒मी । ए॒व । भ॒वति॑ । इ॒न्द्रा॒ण्यै ।

च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । य॒स्य । से॒ना । अ॒सꣳशि॑ते॒त्यसं॑ – शि॒ता ।

इ॒व । स्या॑त् । इ॒न्द्रा॒णी । वै । से॒नायै॑ । दे॒वता॑ । इ॒न्द्रा॒णीम् । ए॒व ।

स्वे॒न । भा॒गधे॒येने॑ति॒ भा॒ग – धे॒येन॑ । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सा । ए॒व ।

अ॒स्य । से॒नाम् । स॒मिति॑ । श्य॑ति । ब॒ल्व॒जान् । अ॒पीति॑ । 40 (50)

TS 2.2.8.2

–॒द्धमे॑ सं॒ न॒ह्येद्–गौ॑–र्य॒त्राधि॑ष्क॒न्नान्य॑मे॒हत् ततो॑ ब॒ल्बजा॑ उ॒दति॑ष्ठन्
 ग॒वामे॑वैनं॒ न्या॑यम॒पिनी॑य गा वे॒दय॑तीन्द्रा॒य मन्यु॑मते॒ मन॑स्वते
 पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शक॒पालं॑ निर्व॒पेथ् संग्रामे॑ सँय॒त्त इन्द्रि॑येण॒ वै
 म॒न्युना॑ मन॒सा संग्रामं॑ ज॒यतीन्द्र॑मे॒व म॒न्युम॑न्तं॒ मन॑स्वन्त॒७ स्वेन॑
 भा॒गधे॑येनोप॒ धाव॑ति स ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं म॒न्युं मनो॑ दधाति
 ज॒यति॑ त॒७ – [ ] 41

TS 2.2.8.2 - Padam

इ॒द्धमे॑ । स॒मि॒ति । न॒ह्येत् । गौः । य॒त्र । अ॒धि॒ष्क॒न्नेत्य॑धि – स्क॒न्ना ।
 न्य॑मे॒हदि॑ति नि – अमे॒हत् । ततः॑ । ब॒ल्बजाः॑ । उ॒दि॒ति । अ॒ति॒ष्ठन् ।
 ॥ ग॒वाम् । ए॒व । ए॒नम् । न्या॑यमि॒ति नि – आ॒यम् ।
 अ॒पिनी॑येत्य॒पि – नी॒य । गाः । वे॒दय॑ति । इन्द्रा॒य ।
 म॒न्युम॑त इति॑ म॒न्यु – म॒ते ॥ म॒न॒स्वते॑ । पु॒रोडा॑शम् ।
 ए॒काद॑शक॒पाल॑मित्ये॒काद॑श – क॒पाल॑म् । नि॒रि॒ति । व॒पेत् ।
 स॒ंग्राम॑ इति॑ सं – ग्रा॒मे । सँय॒त्त इति॑ सं – य॒त्ते । इन्द्रि॑येण॒ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

वै । म॒न्युना॑ । मन॑सा । सं॒ग्रा॒ममि॑ति सं – ग्रा॒मम् । ज॒यति॑ । इन्द्र॑म् ।
ए॒व । म॒न्युम॑न्तमि॒ति म॒न्यु – म॑न्तम् । मन॑स्वन्तम् । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒येने॑ति भा॒ग–धे॑ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् ।
इन्द्रि॑यम् । म॒न्युम् । मनः॑ । द॒धाति॑ । ज॒यति॑ । तम् । 41 (50)

TS 2.2.8.3

सं॒ग्रा॒ममे॒तामे॒व निर्व॑पेद्यो ह॒तम॑नाः स्व॒यं पा॑प इ॒व स्या॑दे॒तानि॑
हि वा ए॒तस्मा॑ दप॒क्रान्ता॑न्यथैष ह॒तम॑नाः स्व॒यं पा॑प इन्द्र॑मे॒व
म॒न्युम॑न्तं मन॑स्वन्तं स्वे॒न भा॒ग॒धे॒येनो॑प धा॒वति॑ स ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं
म॒न्युं मनो॑ द॒धाति॑ न ह॒तम॑नाः स्व॒यं पा॑पो भव॒तीन्द्रा॑य दा॒त्रे
पु॒रोडा॑शमे॒काद॑शक॒पालं॑ निर्व॑पेद्यः का॒मये॑त दा॒नका॑मा

मे प्र॒जाः स्यु॑ – [ ] 42

TS 2.2.8.3 - Padam

सं॒ग्रा॒ममि॑ति सं – ग्रा॒मम् । ए॒ताम् । ए॒व । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । यः ।
ह॒तम॑ना इति॑ ह॒त – म॑नाः । स्व॒यंपा॑प इति॑ स्व॒यं – पा॑पः ।
इ॒व । स्या॑त् । ए॒तानि॑ । हि । वै । ए॒तस्मा॑त् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अप॑क्रान्ता॒नीत्य॑प – क्रा॒न्ता॒नि । अथ॑ । ए॒षः ।
ह॒तम॑ना इति॑ ह॒त – म॒नाः । स्व॒यंपा॑प इति॑ स्व॒यं – पा॒पः ।
इन्द्र॑म् । ए॒व । म॒न्युम॑न्तमि॒ति म॒न्यु – म॑न्तम् । म॒नस्व॑न्तम् । स्वे॒न ।
भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग-धे॑ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् ।
इन्द्रि॑यम् । म॒न्युम् । म॒नः । द॒धाति॑ । न । ह॒तम॑ना इति॑ ह॒त-म॑नाः ।
स्व॒यंपा॑प इति॑ स्व॒यं-पा॑पः । भ॒वति॑ । इन्द्रा॑य । दा॒त्रे । पु॒रोडा॑शम् ।
एका॑दशक॒पालमि॑त्येकादश – क॒पालम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । यः ।
का॒मये॑त । दा॒नका॑मा इति॑ दा॒न – का॑माः । मे॒ ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । स्युः । 42 (50)

TS 2.2.8.4

-रि॒तीन्द्र॑मे॒व दा॒तार॑ꣳ स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒नोप॑ धा॒वति॑ स ए॒वास्मै॑
दा॒नका॑माः प्र॒जाः क॑रोति॒ दा॒नका॑मा अ॒स्मै प्र॒जा भ॑वन्तीन्द्रा॑य प्र॒दात्रे॑
पु॒रोडा॑शमे॒कादश॑क॒पालं॑ निर्व॒पेद्य॑स्मै प्र॒त्तमि॑व स॒न्न प्र॑दीयेतेन्द्र॑मे॒व
प्र॒दातार॑ꣳ स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒नोप॑धा॒वति॑ स ए॒वास्मै॑ प्र॒दाप॑यतीन्द्रा॑य
सु॒त्राम्णे॑ पु॒रोडा॑शमे॒कादश॑क॒पालं॑ निर्व॒पेद॑परु॒द्धो वा – [ ] 43

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

TS 2.2.8.4 - Padam

इति॑ । इन्द्र॑म् । ए॒व । दा॒ता॒र॒म् । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न ।
उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति । सः । ए॒व । अ॒स्मै । दा॒न॒का॒मा इति॑ दा॒न – का॒माः ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । क॒रो॒ति । दा॒न॒का॒मा इति॑ दा॒न – का॒माः ।
अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । भ॒व॒न्ति । इन्द्रा॑य । प्र॒दा॒त्र इति॑
प्र – दा॒त्रे । पु॒रो॒डा॒श॒म् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् ।
नि॒रि॒ति । व॒पेत् । य॒स्मै । प्र॒त्त॒म् । इ॒व । स॒त् । न । प्र॒दी॒ये॒तेति॑
प्र – दी॒ये॒त । इन्द्र॑म् । ए॒व । प्र॒दा॒ता॒र॒मि॒ति प्र – दा॒ता॒र॒म् । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति । सः । ए॒व ।
अ॒स्मै । प्रेति॑ । दा॒प॒य॒ति । इन्द्रा॑य । सु॒त्रा॒ण॒ इति॑ सु – त्रा॒णै ।
पु॒रो॒डा॒श॒म् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति ।
व॒पेत् । अ॒प॒रु॒द्ध इत्य॑प – रु॒द्धः । वा । 43 (50)

TS 2.2.8.5

ऽप॒रु॒द्ध॒य॒मा॒नो वेन्द्र॑मे॒व सु॒त्रा॒मा॒ण॒ꣳ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒व॒ति
स ए॒वैनं॑ त्रा॒य॒ते ऽन॒प॒रु॒द्ध्यो भ॒व॒तीन्द्रो॑ वै स॒दृङ् दे॒वता॑भि॒रासी॒त्

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

स न व्यावृतमगच्छत् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा
एतमैन्द्रमेकादशकपालं निरवपत् तेनै-वास्मिन्निन्द्रियमदधा-
च्छक्वरी याज्यानुवाक्ये अकरोद्-वज्रो वै शक्वरी स एनं

वज्रो भूत्या ऐन्ध - [ ] 44

TS 2.2.8.5 - Padam

अपरुद्ध्यमान इत्यप - रुद्ध्यमानः । वा । इन्द्रम् । एव ।
सुत्रामाणमिति सु - त्रामाणम् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन ।
उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । त्रायते । अनपरुद्ध्य
इत्यनप - रुद्ध्यः । भवति । इन्द्रः । वै । सदृङ्ङिति स - दृङ् ।
देवताभिः । आसीत् । सः । न । व्यावृतमिति वि - आवृतम् ।
अगच्छत् । सः । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । उपेति । अधावत् ।
तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् ।
निरिति । अवपत् । तेन । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । अदधात् ।
शक्वरी इति । याज्यानुवाक्ये इति याज्या - अनुवाक्ये । अकरोत् ।
वज्रः । वै । शक्वरी । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । ऐन्ध । 44 (50)

TS 2.2.8.6

सोऽभवत् सोऽबिभेद्-भूतः प्र मा धक्ष्यतीति स प्रजापतिं
 पुनरुपाधावत् स प्रजापतिः शक्वर्या अधि रेवतीं निरमिमीत शान्त्या
 अप्रदाहाय योऽल७ श्रियै सन्थ्-सदृङ्ख्समानैः स्यात् तस्मा
 एतमैन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति
 स एवास्मिन्निन्द्रियं दधाति रेवती पुरोऽनुवाक्या भवति ( )
 शान्त्या अप्रदाहाय शक्वरी याज्या वज्रो वै शक्वरीस एनं
 वज्रो भूत्या इन्धे भवत्येव ॥ 45

TS 2.2.8.6 - Padam

सः । अ॒भवत् । सः । अ॒बि॒भेत् । भू॒तः । प्रेति॑ । मा । ध॒क्ष्य॒ति ।
 इति॑ । सः । प्र॒जाप॑तिमिति प्र॒जा-प॒तिम् । पुनः॑ । उपेति॑ । अ॒धा॒वत् ।
 सः । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा - प॒तिः । शक्व॑र्याः । अधीति॑ । रेवती॑म् ।
 निरिति॑ । अ॒मिमी॑त । शान्त्यै॑ । अ॒प्र॒दा॒हा॒येत्य॑प्र - दाहाय॑ । यः ।
 अल॑म् । श्रियै॑ । सन् । सदृङ्ङिति॑ स - दृङ् । स॒मा॒नैः । स्यात् ।
 तस्मै॑ । ए॒तम् । ऐ॒न्द्रम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मित्ये॑कादश - क॒पा॒लम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

निरिति॑ । व॒पेत् । इन्द्र॑म् । ए॒व । स्वेन॑ । भा॒ग॒धे॒येनेति॑ भा॒ग॒-धे॒येन॑ ।
उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् । इन्द्रि॑यम् । द॒धाति॑ ।
रे॒वती॑ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑ पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒वति॑ ( ) । शान्त्यै॑ ।
अ॒प्र॒दा॒हा॒येत्यप्र॑ - दा॒हाय॑ । श॒क्वरी॑ । या॒ज्या॑ । व॒ज्रः । वै ।
श॒क्वरी॑ । सः । ए॒नम् । व॒ज्रः । भू॒त्यै॑ । इ॒न्धे । भ॒वति॑ ।
ए॒व ॥ 45 (64) (अ॒पि - त॒ - स्यु॑ - वै - न्ध - भ॒वति॑ -
चतु॑र्दश च) (A8)

TS 2.2.9.1

आ॒ग्ना-वै॒ष्णव॑-मे॒काद॑श॒क॒पालं॑ निर्व॑पेद॒भि॒च॒रन्त्-स॑र॒स्व॒त्याज्य॑
भा॒गा स्याद्-बा॒र्ह॒स्पत् यश्च॑रु॒र्यदा॑ग्ना-वै॒ष्णव॑ ए॒काद॑श॒क॒पालो॑
भ॒वत्य॑ग्निः स॒र्वा दे॒वता॑ विष्णु॒र्यज्ञो॑ दे॒वता॑भिश्चै॒वैनं॑ य॒ज्ञेन॑ चा॒भि
च॒रति॑स॒र॒स्व॒त्याज्य॑भा॒गा भ॒वति॑ वा॒ग्वै स॑र॒स्व॒ती वा॒चैवैन॑म॒भि च॒रति॑
बा॒र्ह॒स्पत्य॑श्च॒रु भ॑वति ब्र॒ह्म वै दे॒वानां॑ बृ॒ह॒स्पति॑ ब्र॒ह्मणै॑वैन॒म॒भि
च॒रति॑ - [ ] 46

TS 2.2.9.1 - Padam

आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व॒मि॒त्या॒ग्ना॒ – वै॒ष्ण॒व॒म् ।
 ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श॒ – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।
 अ॒भि॒च॒र॒न्नि॒त्य॒भि॒ – च॒र॒न् । स॒र॒स्व॒ती ।
 आ॒ज्य॒भा॒गे॒त्या॒ज्य॒ – भा॒गा । स्या॒त् । बा॒र्ह॒स्प॒त्यः॒ । च॒रुः॒ । य॒त् ।
 आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व॒ इ॒त्या॒ग्ना॒ – वै॒ष्ण॒वः॒ । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒
 इ॒त्ये॒का॒द॒श॒–क॒पा॒लः॒ । भ॒व॒ति॒ । अ॒ग्निः॒ । स॒र्वाः॒ । दे॒वताः॒ । वि॒ष्णुः॒ ।
 य॒ज्ञः॒ । दे॒वता॒भिः॒ । च॒ । ए॒व । ए॒न॒म् । य॒ज्ञेन॑ । च॒ । अ॒भी॒ति॒ ।
 च॒र॒ति॒ । स॒र॒स्व॒ती । आ॒ज्य॒भा॒गे॒त्या॒ज्य॒–भा॒गा । भ॒व॒ति॒ । वाक् । वै ।
 स॒र॒स्व॒ती । वा॒चा । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒भी॒ति॒ । च॒र॒ति॒ । बा॒र्ह॒स्प॒त्यः॒ ।
 च॒रुः॒ । भ॒व॒ति॒ । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒ह॒स्प॒तिः॒ । ब्र॒ह्म॒णा । ए॒व ।
 ए॒न॒म् । अ॒भी॒ति॒ । च॒र॒ति॒ । 46 (50)

TS 2.2.9.2

प्र॒ति॒ वै॒ प॒र॒स्ता॒द॒भि॒च॒र॒न्त॒म॒भि॒ च॒र॒न्ति॒ द्वे॒ द्वे॒ पु॒रोऽनु॒वा॒क्ये॒ कुर्या॑द॒ति॒
 प्र॒यु॒क्त्या॒ ए॒त॒यै॒व॒ य॒जे॒ता॒भि॒ च॒र्य॑मा॒णो॒ दे॒वता॑भि॒रे॒व॒ दे॒वताः॒ प्र॒ति॒च॒र॒ति॒

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञं वा॒चा वाचं॑ ब्र॒ह्मणा॑ ब्र॒ह्म स दे॒वता॑श्चै॒व य॒ज्ञं च म॒द्ध्यतो॑
व्यव॑स॒र्पति॑ तस्य॒ न कुत॑श्च॒नोपा॑व्या॒धो भव॑ति नैन॒मभि॑च॒रन्-थ॑स्तृ॒णुत॑
आ॒ग्नावै॑ष्ण॒व-मे॒काद॑श॒कपालं॑ निर्व॒पेद्यं॑ य॒ज्ञो नो - [ ] 47

TS 2.2.9.2 - Padam

प्र॒तीति॑ । वै । प॒रस्ता॑त् । अ॒भिच॑र॒न्तमित्य॑भि - च॒रन्त॑म् । अ॒भीति॑ ।
च॒रन्ति॑ । द्वे॒द्वे इति॑ द्वे - द्वे । पु॒रोनु॑वाक्ये॒ इति॑ पु॒रः - अनु॑वाक्ये॑ ।
कु॒र्यात् । अ॒तीति॑ । प्र॒युक्त्या॑ इति॒ प्र - यु॒क्त्यै । ए॒तया॑ । ए॒व ।
य॒जेत॑ । अ॒भिच॑र्य॒माण इत्य॑भि - च॒र्यमा॑णः । दे॒वता॑भिः । ए॒व ।
दे॒वताः॑ । प्र॒तिच॑र॒तीति॑ प्र॒ति - च॑रति । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज्ञम् । वा॒चा ।
वा॒चम् । ब्र॒ह्मणा॑ । ब्र॒ह्म । सः । दे॒वताः॑ । च । ए॒व । य॒ज्ञम् । च ।
म॒द्ध्यतः॑ । व्य॒वस॑र्प॒तीति॑ वि - अ॒वस॑र्पति । तस्य॒ । न । कु॒तः ।
च॒न । उ॒पाव्या॑ध इत्यु॒प - आ॒व्याधः॑ । भव॑ति । न । ए॒नम् ।
अ॒भिच॑र॒न्नित्य॑भि - च॒रन् । स्तृ॒णुते॑ ।
आ॒ग्नावै॑ष्ण॒वमित्या॑ग्ना - वै॒ष्णव॑म् ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निरिति ।

वपेत् । यम् । यज्ञः । न । 47 (50)

TS 2.2.9.3

–प॒नमे॑द॒ग्निः॑ सर्वा॑ दे॒वता॑ वि॒ष्णुर्य॒ज्ञोऽग्निं॑ चै॒व वि॒ष्णुं च॑ स्वे॒न
भा॒ग॒धे॒ये॒नोप॑ धावति॑ तावे॒वास्मै॑ य॒ज्ञं प्र॑यच्छत॒ उपै॑नं य॒ज्ञो
नम॑त्याग्ना– वै॒ष्णवं॑ घृ॒ते च॒रुं निर्व॑पेच्चक्षु॒ष्कामोऽग्ने॑र्वै चक्षु॑षा मनु॒ष्या
वि प॑श्यन्ति॒ य॒ज्ञस्य॑ दे॒वा अ॒ग्निं चै॒व वि॒ष्णुं च॑ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नोप॑
धावति॑ तावे॒वा – [ ] 48

TS 2.2.9.3 - Padam

उ॒प॒नमे॑दित्युप – नमे॑त् । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । वि॒ष्णुः । य॒ज्ञः ।
अ॒ग्निम् । च॒ । ए॒व । वि॒ष्णुम् । च॒ । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑
भा॒ग–धे॒ये॒न । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । तौ । ए॒व । अ॒स्मै । य॒ज्ञम् । प्रेति॑ ।
य॒च्छतः॑ । उ॒पेति॑ । ए॒नम् । य॒ज्ञः । नम॑ति ।
आ॒ग्ना॒वै॒ष्णव॑मित्याग्ना – वै॒ष्णवम् । घृ॒ते । च॒रुम् । निरिति॑ । व॒पेत् ।
चक्षु॑ष्काम इति॑ चक्षुः – का॒मः । अ॒ग्नेः । वै । चक्षु॑षा । मनु॒ष्याः ।

वी॒ति । प॒श्य॒न्ति । य॒ज्ञ॒स्य॑ । दे॒वाः । अ॒ग्नि॒म् ।

च । ए॒व । वि॒ष्णु॑म् । च । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न ।

उ॒पेति॑ । धा॒व॒ति । तौ । ए॒व । 48 (50)

TS 2.2.9.4

–ऽस्मिन् चक्षु॑र्धत्तश्चक्षु॑ष्माने॒व भ॒वति॑ धे॒न्वै वा ए॒तद्–रेतो॑
यदा॒ज्य–म॒न॒डु॒ह–स्तण्डु॑ला मि॒थु॒नादे॒वास्मै॑ चक्षुः प्र॒ज॒न॒यति॑
घृ॒ते भ॒वति॑ ते॒जो वै घृ॒तं ते॒जश्चक्षु॑–स्ते॒जसै॒वास्मै॑ ते॒जश्चक्षु॑र॒व
रु॒न्ध इन्द्रि॑यं वै वी॒र्यं॑ वृ॒द्धे भ्रातृ॑व्यो यज॒मानोऽय॑ज॒मान॒स्या–
ध्व॒रक॑ल्पां प्रति॒ निर्व॑पेद्–भ्रातृ॑व्ये यज॒माने॒ नास्येन्द्रि॑यं – [ ] 49

TS 2.2.9.4 - Padam

अ॒स्मिन् । चक्षुः॑ । ध॒त्तः । चक्षु॑ष्मान् । ए॒व । भ॒वति॑ । धे॒न्वै । वै ।
ए॒तत् । रे॒तः । यत् । आ॒ज्य॑म् । अ॒न॒डु॒हः । तण्डु॑लाः । मि॒थु॒नात् ।
ए॒व । अ॒स्मै । चक्षुः॑ । प्रेति॑ । ज॒न॒यति॑ । घृ॒ते । भ॒वति॑ । ते॒जः । वै ।
घृ॒तम् । ते॒जः । चक्षुः॑ । ते॒जसा॑ । ए॒व । अ॒स्मै । ते॒जः । चक्षुः॑ ।
अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । इन्द्रि॑यम् । वै । वी॒र्य॑म् । वृ॒द्धे । भ्रातृ॑व्यः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

यज॑मानः । अयज॑मानस्य । अ॒ध्व॒रक॒ल्पामि॒त्यध्व॒र-क॒ल्पाम् ।
प्रति॑ । निरि॑ति । व॒पेत् । भ्रातृ॑व्ये । यज॑माने । न । अ॒स्य ।

इन्द्रि॑यम् । 49 (50)

TS 2.2.9.5

वी॒र्यं वृ॑ङ्क्ते पु॒रावा॒चः प्र॑वदि॒तो-निर्व॑पे॒द्याव॑त्ये॒व वाक् ताम॑प्रोदि॒तां
भ्रातृ॑व्यस्य वृ॑ङ्क्ते ताम॑स्य वाचं प्र॑वदन्तीम॒न्या वाचोऽनु॑ प्र॑वदन्ति ता
इन्द्रि॑यं वी॒र्यं यज॑माने दधत्याग्ना वैष्ण॑व-म॒ष्टाक॑पालं निर्व॑पेत्
प्रा॒तस्स॑वनस्याऽऽ* का॒ले सर॑स्वत्याज्यभा॒गा स्याद् बा॒र्हस्प॑त्यश्चरु-
र्यद॑ष्टाक॒पालो भ॑वत्यष्टाक्ष॒रा गाय॑त्री गाय॒त्रं प्रा॑तस्स॒वनं
प्रा॒तस्स॑वनमे॒व तेना॑प्नोति - [ ] 50

TS 2.2.9.5 - Padam

वी॒र्यम् । वृ॑ङ्क्ते । पु॒रा । वा॒चः । प्र॑वदि॒तोरि॒ति प्र - वदि॒तोः । निरि॑ति ।
व॒पेत् । याव॑ती । ए॒व । वाक् । ताम् । अ॒प्रोदि॒तामि॒त्यप्र - उ॒दिता॑म् ।
भ्रातृ॑व्यस्य । वृ॑ङ्क्ते । ताम् । अ॒स्य । वाच॑म् । प्र॑वदन्तीमि॒ति
प्र - वद॑न्तीम् । अ॒न्याः । वाचः॑ । अनु॑ । प्रेति॑ । व॒दन्ति॑ । ताः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

इन्द्रि॒यम् । वी॒र्यम् । यज॑माने । द॒धति॑ ।

आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वमि॒त्याग्ना॑ – वै॒ष्ण॒वम् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒लमि॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लम् ।

नि॒रिति॑ । व॒पेत् । प्रा॒तस्स॒वनस्ये॑ति प्रा॒तः – स॒वनस्य॑ ।

आ॒का॒ल इ॒त्या – का॒ले । सर॑स्वती । आ॒ज्य॒भा॒गेत्या॑ज्य – भा॒गा ।

स्या॒त् । बा॒र्ह॒स्प॒त्यः । च॒रुः । यत् । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल

इ॒त्यष्टा॑ – क॒पा॒लः । भ॒वति॑ । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्यष्टा – अ॒क्ष॒रा । गा॒य॒त्री ।

गा॒य॒त्रम् । प्रा॒तस्स॒वनमि॑ति प्रा॒तः – स॒वनम् ।

प्रा॒तस्स॒वनमि॑ति प्रा॒तः – स॒वनम् । ए॒व । ते॒न । आ॒प्नो॑ति । 50 (50)

TS 2.2.9.6

–त्या॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व–मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पे॒न्मा॒द्ध्य॑न्दि॒नस्य॑ स॒वन॒स्याऽऽ

*का॒ले सर॑स्व॒त्याज्य॑भा॒गा स्या॒द् बा॒र्ह॒स्प॒त्य–श्च॒रु र्य॑दे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लो

भ॒वत्ये॑का॒द॒शाक्ष॑रा त्रि॒ष्टुप् त्रै॒ष्टुभं॑ मा॒द्ध्य॑न्दि॒नं स॒वनं॑ मा॒द्ध्य॑न्दि॒नमे॒व

स॒वनं॑ ते॒नाऽऽ*प्नो॑त्या॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं नि॒र्व॒पेत्

तृ॒ती॒यस॒वन॒स्याऽऽ*का॒ले सर॑स्व॒त्याज्य॑भा॒गा स्या॒द् बा॒र्ह॒स्प॒त्यश्च॒रुर्य॑द्

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो भ॒व॒ति॒ द्वा॒द॒श॒क्ष॒रा ज॒ग॒ती जा॒ग॒तं तृ॒तीय॒स॒व॒नं तृ॒तीय॒
स॒व॒न॒मे॒व ते॒नाऽऽ॒प्नो॒ति॒ दे॒व॒ताभि॒रे॒व दे॒व॒ताः – [ ] 51

TS 2.2.9.6 - Padam

आ॒ग॒ना॒वै॒ष्ण॒व॒मि॒त्या॒ग्ना – वै॒ष्ण॒व॒म् ।

ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।

मा॒द॒ध्य॒न्दि॒न॒स्य॒ । स॒व॒न॒स्य॒ । आ॒का॒ल इ॒त्या – का॒ले । सर॒स्व॒ती ।

आ॒ज्य॒भा॒गे॒त्या॒ज्य – भा॒गा । स्या॒त् । बा॒र्ह॒स्प॒त्यः । च॒रुः ।

यत् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल इ॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒लः । भ॒व॒ति॒ ।

ए॒का॒द॒श॒क्ष॒रे॒त्ये॒का॒द॒श – अ॒क्ष॒रा । त्रि॒ष्टुप् । त्रै॒ष्टु॒भ॒म् । मा॒द॒ध्य॒न्दि॒न॒म् ।

स॒व॒न॒म् । मा॒द॒ध्य॒न्दि॒न॒म् । ए॒व । स॒व॒न॒म् । ते॒न । आ॒प्नो॒ति॒ ।

आ॒ग॒ना॒वै॒ष्ण॒व॒मि॒त्या॒ग्ना – वै॒ष्ण॒व॒म् ।

द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॒ द्वा॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।

तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्ये॒ति॒ तृ॒ती॒य – स॒व॒न॒स्य॒ । आ॒का॒ल इ॒त्या – का॒ले ।

सर॒स्व॒ती । आ॒ज्य॒भा॒गे॒त्या॒ज्य – भा॒गा । स्या॒त् । बा॒र्ह॒स्प॒त्यः ।

च॒रुः । यत् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इ॒ति॒ द्वा॒द॒श – क॒पा॒लः । भ॒व॒ति॒ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

द्वाद॒शाक्ष॑रेति॒ द्वाद॑श – अ॒क्षरा॑ । जग॑ती । जाग॑तम् ।

तृ॒ती॒यस॑वनमिति॒ तृती॑य – स॒वनम् ।

तृ॒ती॒यस॑वनमिति॒ तृती॑य – स॒वनम् । ए॒व । ते॒न । आ॒प्नो॑ति ।

दे॒वता॑भिः । ए॒व । दे॒वताः॑ ॥ 51 (50)

TS 2.2.9.7

प्रति॑चरति॒ यज्ञे॑न॒ यज्ञं॑ वा॒चा वाचं॑ ब्र॒ह्मणा॑ ब्र॒ह्म क॑पालै॒रेव॑
छन्दा॑ऽस्याप्नोति॒ पुरो॑डाशैः॒ सवन॑नानि॒ मैत्रा॑वरु॒णमे॒कक॑पालं॒ निर्व॑पेद्-
वशा॑यै॒ काले॑ यै॒वासौ॑ भ्रातृ॒व्यस्य॑ व॒शाऽनू॑बन्ध्या॒ सो
ए॒वैषै॑तस्यै॒कक॑पालो भवति॒ न हि॑ क॒पालैः॑ प॒शुम॑र्ह॒त्याप्तुं॑ ॥ 52

TS 2.2.9.7 - Padam

प्रति॑चरतीति॒ प्रति॑ – चरति॒ । यज्ञे॑न॒ । यज्ञ॑म् । वा॒चा । वाच॑म् ।
ब्र॒ह्मणा॑ । ब्र॒ह्म । क॒पालैः॑ ॥ ए॒व । छन्दा॑ऽसि । आ॒प्नो॑ति ।
पुरो॑डाशैः॒ । सवन॑नानि॒ । मैत्रा॑वरु॒णमिति॑ मैत्रा – व॒रुण॑म् ।
ए॒कक॑पाल॒मित्ये॑क – क॒पाल॑म् । निरि॑ति । व॒पेत् । वशा॑यै॒ ।
का॒ले । या । ए॒व । अ॒सौ । भ्रातृ॒व्यस्य॑ । व॒शा ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अ॒नू॒ब॒न्ध्ये॒त्यनु॑ – ब॒न्ध्या॑ । सो॒ इति॑ । ए॒व । ए॒षा । ए॒तस्य॑ ।
ए॒क॒क॒पा॒ल इत्ये॒क-क॒पा॒लः । भ॒वति॑ । न । हि । क॒पा॒लैः॑ । प॒शुम् ।
अ॒र्हति॑ । आ॒प्तुम् ॥ 52 (37)

(ब्र॒ह्म॒णै॒वैन॑म॒भि च॑रति – य॒ज्ञो न – ता॒वे॒वा – ऽस्ये॑न्द्रि॒य –
मा॒प्नोति॑ – दे॒वताः॑ – स॒प्त॒त्रिं॒शच्च॑) (A9)

TS 2.2.10.1

अ॒सा॒वा॒दि॒त्यो न॑ व्य॒रोच॑त तस्मै॑ दे॒वाः प्रा॑यश्चि॒त्ति॒मैच्छ॑न् तस्मा॑ ए॒तꣳ
सो॒मा॒रौ॒द्रं च॑रुं नि॒रव॑पन् तेनै॒वास्मि॑न् रुच॑म॒दधु॑र्यो ब्र॒ह्म॒वर्च॑स॒कामः॑
स्यात् तस्मा॑ ए॒तꣳ सो॒मा॒रौ॒द्रं च॑रुं नि॒र्वपे॑थ् सोमं॑ चै॒व रु॒द्रं च॑ स्वेन॑
भा॒ग॒धे॒ये॒नोप॑ धा॒वति॑ ता॒वे॒वास्मि॑न् ब्र॒ह्म॒वर्च॑सं ध॒त्तो ब्र॒ह्म॒वर्च॑स्ये॒व
भ॒वति॑ ति॒ष्या॒पूर्ण॑मा॒से नि॒र्वपे॑द्-रु॒द्रो – [ ] 53

TS 2.2.10.1 - Padam

अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । न । वी॒ति । अ॒रो॒च॒त । तस्मै॑ । दे॒वाः ।
प्रा॑यश्चि॒त्तिम् । ऐ॒च्छ॒न् । तस्मै॑ । ए॒तम् ।
सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति सो॒मा-रौ॒द्रम् । च॒रुम् । नि॒रि॒ति । अ॒व॒प॒न् । तेन॑ ।

ए॒व । अ॒स्मिन् । रु॒चम् । अ॒दधुः । यः । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सका॑म इति
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒स – का॒मः । स्यात् । तस्मै॑ । ए॒तम् । सो॒मा॒रौ॒द्रमि॑ति
 सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । सोम॑म् । च । ए॒व ।
 रु॒द्रम् । च । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒येने॑ति भा॒ग–धे॒येन॑ । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ ।
 तौ । ए॒व । अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् । ध॒त्तः ।
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒सीति॑ ब्र॒ह्म – वर्च॑सी । ए॒व । भ॒वति॑ । ति॒ष्यापू॑र्ण॒मास॑ इति
 ति॒ष्या – पू॑र्ण॒मासे॑ । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । रु॒द्रः । 53 (50)

TS 2.2.10.2

वै ति॒ष्यः सोमः॑ पू॒र्णमा॑सः सा॒क्षादे॑व ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम॑व रु॒न्धे परि॑श्रिते
 या॒जय॑ति ब्र॒ह्मव॑र्च॒सस्य॑ परि॒गृही॑त्यै श्वे॒तायै॑ श्वे॒तव॑त्स॒सायै॑ दु॒ग्धं
 म॒थित॑मा॒ज्यं भ॑व॒त्याज्यं॑ प्रो॒क्षणा॑मा॒ज्येन॑ मा॒र्जय॑न्ते याव॑दे॒व ब्र॒ह्मव॑र्च॒सं
 तथ् सर्वं॑ करो॒त्यति॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सं क्रि॑यत॒ इत्या॑हुरी॒श्वरो॑ दु॒श्चर्मा॑
 भ॒वितो॑रिति॒ मान॑वी ऋ॒चौ धा॒य्ये कुर्या॑द्–यद्वै किञ्च॒ मनु॑रव॒दत्–तद्–
 भै॒षजं॑ – [ ] 54

TS 2.2.10.2 - Padam

वै । ति॒ष्यः । सोमः । पूर्ण॑मा॒स इति॑ पूर्ण॑ – मा॒सः । सा॒क्षादि॑ति
स – अ॒क्षात् । ए॒व । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सम् । अ॒वेति॑ ।
रु॒न्धे । परि॑श्रित॒ इति॑ परि॑ – श्रि॒ते । या॒जय॑ति । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सस्ये॑ति
ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सस्य॑ । परि॑गृही॒त्या इति॑ परि॑ – गृ॒हीत्यै॑ ।
श्वे॒तायै॑ ॥ श्वे॒तव॑त्स॒या इति॑ श्वे॒त – व॒त्स॒यायै॑ । दु॒ग्धम् । म॒थित॑म् ।
आ॒ज्यम् । भ॒वति॑ । आ॒ज्यम् । प्रो॒क्ष॒णमि॑ति प्र॒ – उ॒क्ष॒णम् । आ॒ज्येन॑ ।
मा॒र्ज॒यन्ते॑ । या॒वत् । ए॒व । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सम् । तत् ।
सर्व॑म् । क॒रोति॑ । अ॒तीति॑ । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सम् ।
क्रि॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । ई॒श्वरः । दु॒श्च॒र्मेति॑ दुः – च॒र्मा । भ॒वितोः॑ ।
इति॑ । मा॒नवी॑ इति॑ । ऋ॒चौ । धा॒य्ये इति॑ । कु॒र्यात् । यत् । वै ।
किम् । च । म॒नुः । अ॒वद॑त् । तत् । भे॒षज॑म् । 54 (50)

TS 2.2.10.3

भे॒षज॑मे॒वास्मै॑ क॒रोति॑ य॒दि बि॒भीया॑द्-दु॒श्च॒र्मा भ॒विष्या॑मीति॑
सो॒मापौ॑ष्णं च॒रुं नि॒र्वपे॑थ् सौ॒म्यो वै दे॒वत॑या पु॒रुषः॑ पौ॒ष्णाः प॒शवः॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

स्वयै॑ वा॒स्मै॑ दे॒वतया॑ प॒शुभि॒स्त्वचं॑ करोति॒ न दु॒श्चर्मा॑ भवति॒ सोमार्॑द्रं
चरुं॑ निर्व॑पेत् प्र॒जाका॑मः सोमो॒ वै रे॑तो॒धा अ॒ग्निः प्र॒जानां॑ प्र॒जनयि॑ता
सोम॑ ए॒वास्मै॑ रे॒तो द॑धात्य॒ग्निः प्र॒जां प्र॒जनय॑ति वि॒न्दते॑ – [ ] 55

TS 2.2.10.3 - Padam

भेष॑जम् । ए॒व । अ॒स्मै । करो॑ति । यदि॑ । बि॒भीया॑त् । दु॒श्चर्मे॑ति
दुः – च॑र्मा । भ॒विष्या॑मि । इति॑ । सो॒मापौ॑ष्णमि॒ति सो॒मा – पौ॑ष्णम् ।
च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । सौ॒म्यः । वै । दे॒वतया॑ । पु॒रुषः॑ । पौ॑ष्णाः ।
प॒शवः॑ । स्वया॑ । ए॒व । अ॒स्मै । दे॒वतया॑ । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु – भिः॑ ।
त्वच॑म् । करो॑ति । न । दु॒श्चर्मे॑ति दुः – च॑र्मा । भ॒वति॑ ।
सो॒मार्॑द्रमि॒ति सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
प्र॒जाका॑म इति॑ प्र॒जा – का॑मः । सोमः॑ । वै । रे॒तो॒धा इति॑
रेतः॑ – धाः । अ॒ग्निः । प्र॒जाना॑मि॒ति प्र – जा॑नाम् ।
प्र॒ज॒नयि॑तेति॒ प्र – ज॒नयि॑ता । सोमः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । रेतः॑ । द॑धाति ।
अ॒ग्निः । प्र॒जामि॑ति॒ प्र – जा॑म् । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । वि॒न्दते॑ । 55 (50)

TS 2.2.10.4

प्र॒जाꣳ सो॒मारौ॒द्रं च॒रुं निर्व॑पेदभिचरन्-॥ थ्सौ॒म्यो वै दे॒वत॑या पु॒रुष॑ ए॒ष
रु॒द्रो यद॒ग्निः स्वा॑या ए॒वैनं॑ दे॒वता॑यै निष्क्री॒य रु॒द्राया॑पि दधाति
ताज॒गार्ति॑माच्छति सो॒मारौ॒द्रं च॒रुं निर्व॑पे-ज्ज्यो॒गाम॑यावी सोमं वा
ए॒तस्य॑ रसो गच्छत्य॒ग्निꣳ शरी॑रं यस्य॒ ज्यो॒गाम॑यति सोमा॒देवा॑स्य
रसं॑ निष्क्री॒णात्य॒ग्नेः शरी॑रमु॒त यदी॑ - [ ] 56

TS 2.2.10.4 - Padam

प्र॒जामि॑ति प्र -जाम् । सो॒मारौ॒द्रमि॑ति सोमा - रौ॒द्रम् । च॒रुम् ।
नि॒रिति॑ । व॒पेत् । अ॒भिच॒रन्नि॒त्यभि॑-च॒रन् । सौ॒म्यः । वै । दे॒वत॑या ।
पु॒रुषः । ए॒षः । रु॒द्रः । यत् । अ॒ग्निः । स्वा॑याः । ए॒व । ए॒नम् ।
दे॒वता॑यै । निष्क्री॒येति॑ निः - क्री॒य । रु॒द्राय॑ । अ॒पीति॑ । द॒धाति॑ ।
ताज॒क् । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छति॑ । सो॒मारौ॒द्रमि॑ति सोमा-रौ॒द्रम् ।
च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । ज्यो॒गाम॑यावीति॒ ज्योक् - आ॒मया॑वी ।
सोम॑म् । वै । ए॒तस्य॑ । रसः॑ । ग॒च्छति॑ । अ॒ग्निम् । शरी॑रम् । यस्य॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

ज्योक् । आ॒मय॑ति । सो॒मात् । ए॒व । अ॒स्य । र॒सम् । नि॒ष्क्री॒णाती॑ति
निः – क्री॒णाति॑ । अ॒ग्नेः । शरी॑रम् । उ॒त । य॒दि । 56 (50)

TS 2.2.10.5

–ता॒सु भ॑वति जी॒वत्ये॒व सो॒मारु॒द्रयो॒र्वा ए॒तं ग॑र॒सित॑ होता
नि॒ष्विद॑ति स ई॒श्वर॑ आ॒र्तिमा॒र्तो–र॒नड्वा॑न् हो॒त्रा दे॒यो वहि॑र्वा
अ॒नड्वा॑न् वहि॒र्.हो॒ता वहि॑नै॒व वहि॑मा॒त्मान॑ स्पृ॒णोति॑ सो॒मारौ॒द्रं
च॒रुं निर्व॑पे॒द्यः का॒मये॑त स्वे॒ऽस्मा आ॒यत॑ने भ्रा॒तृव्यं॑ ज॒नये॑यमि॒ति वेदि॑
प॒रिगृ॑ह्या॒र्धमु॒द्धन्या॑द॒र्धं ना॒र्धं ब॒र्.हि॑षः स्तृ॒णीया॑द॒र्धं ( )
ना॒र्धं–मि॒द्धम॑स्या॒भ्या–द॒द्ध्या–द॒र्धं न स्व॑ ए॒वास्मा॑ आ॒यत॑ने
भ्रा॒तृव्यं॑ ज॒नय॑ति ॥ 57

TS 2.2.10.5 - Padam

इ॒तासु॑रि॒तीत॑ – अ॒सुः । भ॑वति । जी॒वति॑ । ए॒व ।
सो॒मारु॒द्रयो॒रिति॑ सो॒मा – रु॒द्रयोः॑ । वै । ए॒तम् । ग॒र॒सित॑म् । हो॒ता ।
नि॒रिति॑ । वि॒दति॑ । सः । ई॒श्वरः॑ । आ॒र्तिम् । आ॒र्तो॒रिया॑ – अ॒र्तोः॑ ।
अ॒नड्वा॑न् । हो॒त्रा । दे॒यः । वहि॑ः । वै । अ॒नड्वा॑न् । वहि॑ः । हो॒ता ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

व॒हि॒ना । ए॒व । व॒हि॒म् । आ॒त्मा॒नम् । स्पृ॒णो॒ति । सो॒मा॒रौ॒द्रमि॒ति
सो॒मा – रौ॒द्रम् । च॒रुम् । नि॒रि॒ति । व॒पे॒त् । यः । का॒मये॑त् । स्वे ।
अ॒स्मै । आ॒यत॑न इ॒त्या – यत॑ने । भ्रा॒तृ॒व्यम् । ज॒नये॑यम् । इति॑ ।
वे॒दि॒म् । परि॒गृ॒ह्येति॑ परि – गृ॒ह्य । अ॒र्धम् । उ॒द्ध॒न्यादि॑त्युत्-ह॒न्यात् ।
अ॒र्धम् । न । अ॒र्धम् । ब॒र्हि॒षः । स्तृ॒णी॒यात् । अ॒र्धम् ( ) । न ।
अ॒र्धम् । इ॒ध्मस्य॑ । अ॒भ्या॒द॒ध्यादि॑त्यभि – आ॒द॒ध्यात् ।
अ॒र्धम् । न । स्वे । ए॒व । अ॒स्मै । आ॒यत॑न इ॒त्या – यत॑ने ।
भ्रा॒तृ॒व्यम् । ज॒नय॑ति ॥ 57 (62) (रु॒द्रो – भ॑ष॒जं – वि॒न्दते – यदि॑ –
स्तृ॒णी॒या॒र्धं – द्वा॒दश॑ च) (A10)

TS 2.2.11.1

ऐ॒न्द्रमे॑का॒दश॑क॒पालं॑ नि॒र्वपे॑न्मा॒रुत॑ꣳ स॒प्तक॑पालं॒ ग्राम॑काम॒ इन्द्रं॑ चै॒व
म॒रुत॑श्च स्वे॒न भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒ धाव॑ति त ए॒वा॒स्मै स॒जा॒तान् प्र॑यच्छन्ति
ग्रा॒म्ये॒व भ॑वत्याह॒वनी॑य ऐ॒न्द्रम॑धि श्रय॑ति गा॒र्ह॒पत्ये॑ मा॒रुतं॑
पा॒पव॑स्य॒सस्य॑ वि॒धृत्यै॑ स॒प्तक॑पालो मा॒रुतो॑ भव॑ति स॒प्तग॑णा वै

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

म॒रु॒तो॒ग॒ण॒श॒ ए॒वा॒स्मै॑ स॒जा॒ता॒न॒व॒ रु॒न्धेऽनू॒च्य॒मा॒न॒ आ सा॒द॒य॒ति॒
वि॒श॒मे॒वा – [ ] 58

TS 2.2.11.1 - Padam

ऐ॒न्द्रम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।
मा॒रु॒त॒म् । स॒प्त॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॒ स॒प्त – क॒पा॒ल॒म् । ग्रा॒म॒का॒म॒ इति॒
ग्रा॒म – का॒मः॑ । इ॒न्द्रम् । च॒ । ए॒व । म॒रु॒तः॑ । च॒ । स्वे॒न॒ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग – धे॒ये॒न॒ । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । ते॒ । ए॒व । अ॒स्मै॑ ।
स॒जा॒ता॒नि॒ति॒ स-जा॒ता॒न् । प्रे॒ति॒ । य॒च्छ॒न्ति॒ । ग्रा॒मी॒ । ए॒व । भ॒व॒ति॒ ।
आ॒ह॒व॒नी॒य॒ इत्या॑ – ह॒व॒नी॒ये॑ । ऐ॒न्द्रम् । अ॒धी॒ति॒ । श्र॒य॒ति॒ ।
गा॒र्ह॒प॒त्य॒ इति॒ गा॒र्ह – प॒त्ये॑ । मा॒रु॒त॒म् ।
पा॒प॒व॒स्य॒स॒स्ये॒ति॒ पा॒प – व॒स्य॒स॒स्य॑ । वि॒धृ॒त्या॒ इति॒ वि – धृ॒त्यै॑ ।
स॒प्त॒क॒पा॒ल॒ इति॒ स॒प्त – क॒पा॒लः॑ । मा॒रु॒तः॑ । भ॒व॒ति॒ ।
स॒प्त॒ग॒णा॒ इति॒ स॒प्त – ग॒णाः॑ । वै॒ । म॒रु॒तः॑ । ग॒ण॒श॒ इति॒ ग॒ण-शः॑ ।
ए॒व । अ॒स्मै॑ । स॒जा॒ता॒नि॒ति॒ स – जा॒ता॒न् । अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अ॒नू॒च्य॒मा॒न इ॒त्यनु॒ – उ॒च्य॒मा॒ने । ए॒ति । सा॒दय॒ति । वि॒शम् ।

ए॒व । 58 (50)

TS 2.2.11.2

–स्मा॒ अनु॒व॒र्त्मानं॑ क॒रोत्ये॒तामे॒व नि॒र्व॒पे॒द्यः का॒मये॑त॒ क्ष॒त्राय॑ च॒ वि॒शे
च॒ स॒म॒दं द॒द्ध्यामि॒त्यैन्द्र॒स्या–व॒द्यन् ब्रू॒यादिन्द्रा॑यानु॒ ब्रू॒हीत्या॑श्राव्य
ब्रू॒यान्–म॒रुतो॑ य॒जेति॑ मा॒रुत॒स्याव॒द्यन् ब्रू॒यान्म॒रुद्भ्योऽनु॑ ब्रू॒हीत्या॑श्राव्य
ब्रू॒यादिन्द्रं॑ य॒जेति॑ स्व॒ ए॒वै॒भ्यो भा॒ग॒धेये॑ स॒म॒दं द॒धाति॑ वि॒तृ॒ञ्

हा॒णास्ति॑ष्ठन्त्ये॒ तामे॒व – [ ] 59

TS 2.2.11.2 - Padam

अ॒स्मै । अनु॒व॒र्त्मान॑मित्यनु॒ – व॒र्त्मान॑म् । क॒रोति॑ । ए॒ताम् । ए॒व ।
नि॒रिति॑ । व॒पेत् । यः । का॒मये॑त । क्ष॒त्राय॑ । च॒ । वि॒शे । च॒ ।
स॒म॒दमि॑ति स – म॒दम् । द॒द्ध्याम् । इति॑ । ऐन्द्र॒स्य ।
अ॒व॒द्यन्नि॑त्यव – द्यन् । ब्रू॒यात् । इन्द्रा॑य । अ॒न्विति॑ । ब्रू॒हि । इति॑ ।
आ॒श्राव्ये॒त्या – श्राव्य॑ । ब्रू॒यात् । म॒रुतः॑ । य॒ज । इति॑ । मा॒रुत॒स्य ।
अ॒व॒द्यन्नि॑त्यव – द्यन् । ब्रू॒यात् । म॒रुद्भ्य॑ इति॑ म॒रुत् – भ्यः॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अ॒न्वि॒ति॒ । ब्रू॒हि॒ । इति॑ । आ॒श्राव्ये॒त्या॑ – श्राव्य॑ । ब्रू॒यात् । इन्द्र॑म् ।
यज॑ । इति॑ । स्वे॑ । ए॒व । ए॒भ्यः॑ । भा॒ग॒धे॒य॒ इति॑ भा॒ग – धे॒ये॑ ।
स॒म॒द॒मि॒ति॒ स – म॒दम् । द॒धा॒ति॒ । वि॒तृ॒हा॒णा इति॑ वि॒तृ॒हा॒णाः ।

तिष्ठ॑न्ति । ए॒ताम् । ए॒व । 59 (50)

TS 2.2.11.3

निर्व॑पे॒द्यः॒ का॒म॒ये॒त॒ क॒ल्पे॑र॒न्नि॒ति॒ यथा॑दे॒वत॑म॒व॒दा॒य॒ यथा॑ दे॒वतं॑ य॒जेद्-
भा॒ग॒धे॒ये॒नै॒वै॒ना॒न् यथा॑यथं॑ क॒ल्प॒य॒ति॒ क॒ल्प॒न्त॒ ए॒वै॒न्द्र-मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं॒
निर्व॑पे॒द्-वै॒श्व॒दे॒वं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं॒ ग्रा॒म॒का॒म॒ इन्द्रं॑ चै॒व वि॒श्वा॒श्च॑
दे॒वा॒न्थ्-स्वे॒न॒ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॒ त ए॒वा॒स्मै॑ स॒जा॒ता॒न्
प्र॒य॒च्छ॑न्ति॒ ग्रा॒म्ये॒व भ॒व॒त्यै॒न्द्र॒स्या॒व॒दा॒य॒ वै॒श्व॒दे॒व॒स्या॒व॒

द्ये॒दथै॒न्द्र॒स्यो- [ ] 60

TS 2.2.11.3 - Padam

नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् । यः॑ । का॒म॒ये॒त॒ । क॒ल्पे॑र॒न् । इति॑ ।
यथा॑दे॒वत॑मि॒ति॒ यथा॑ – दे॒वत॑म् । अ॒व॒दा॒ये॒त्य॒व – दा॒य॒ ।
यथा॑दे॒वत॑मि॒ति॒ यथा॑ – दे॒वत॑म् । य॒जे॒त् । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग-धे॒ये॒न॒ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

ए॒व । ए॒नान् । य॒था॒य॒थ॒मि॒ति॒ य॒था – य॒थम् । क॒ल्प॒य॒ति॒ । क॒ल्प॒न्ते॒ ।
ए॒व । ऐ॒न्द्रम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श – क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति॒ ।
व॒पे॒त् । वै॒श्व॒दे॒व॒मि॒ति॒ वै॒श्व – दे॒वम् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति॒
द्वा॒द॒श – क॒पा॒लम् । ग्रा॒म॒का॒म॒ इति॒ ग्रा॒म – का॒मः । इ॒न्द्रम् । च॒ ।
ए॒व । वि॒श्वान् । च॒ । दे॒वान् । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग – धे॒ये॒न ।
उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । ते॒ । ए॒व । अ॒स्मै । स॒जा॒ता॒नि॒ति॒ स – जा॒तान् ।
प्रे॒ति॒ । य॒च्छ॒न्ति॒ । ग्रा॒मी॒ । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । ऐ॒न्द्र॒स्य॒ ।
अ॒व॒दा॒ये॒त्य॒व – दा॒य॒ । वै॒श्व॒दे॒व॒स्ये॒ति॒ वै॒श्व॒दे॒व॒स्य॒ । अ॒वे॒ति॒ । द्ये॒त् ।
अथ॒ । ऐ॒न्द्र॒स्यः॒ । 60 (50)

TS 2.2.11.4

–प॒रि॒ष्ठा॒दि॒न्द्रि॒ये॒णै॒वा॒स्मा॒ उ॒भय॑तः स॒जा॒तान्॑ प॒रि॒ गृ॒ह्णा॒त्यु॒पा॒धा॒य्य॑ पू॒र्व॒यं
वा॒सो॑ दक्षि॒णा स॒जा॒ता॒ना॒मु॒प॒हि॒त्यै॒ पृ॒श्नि॒यै॒ दु॒ग्धे॒ प्रै॒य॒ङ्ग॒वं च॒रुं
नि॒र्व॒पे॒न्म॒रु॒द्भ्यो॒ ग्रा॒म॒का॒मः॒ पृ॒श्नि॒यै॒ वै प॒य॒सो॑ म॒रु॒तो॑ जा॒ताः पृ॒श्नि॒यै॒
प्रि॒य॒ङ्ग॒वो॑ मा॒रु॒ताः॒ ख॒लु॒ वै दे॒व॒त॒या स॒जा॒ता॒ म॒रु॒त ए॒व स्वे॒न

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॒ त॒ ए॒वा॒स्मै॑ स॒जा॒ता॒न् प्र॒य॒च्छ॒न्ति॑ ग्रा॒म्ये॒व भ॒व॒ति॑
प्रि॒य॒व॒ती या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ – [ ] 61

TS 2.2.11.4 - Padam

उ॒परि॒ष्ठात् । इ॒न्द्रि॒येण॑ । ए॒व । अ॒स्मै । उ॒भय॑तः ।
स॒जा॒ता॒निति॑ स – जा॒ता॒न् । प॒री॒ति । गृ॒ह्णा॒ति ।
उ॒पा॒धा॒य्य॑ पू॒र्व॒य॒मित्यु॑पा॒धा॒य्य॑ – पू॒र्व॒य॒म् । वा॒सः । दक्षि॑णा ।
स॒जा॒ता॒ना॒मिति॑ स – जा॒ता॒ना॒म् । उ॒प॒हि॒त्या इ॒त्यु॒प॒ – हि॒त्यै ।
पृ॒श्नि॒यै । दु॒ग्धे॑ । प्रै॒य॒ङ्ग॒वम् । च॒रुम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । म॒रु॒द्भ्य॑ इति॑
म॒रु॒त् – भ्यः॑ । ग्रा॒म॒का॒म॒ इति॑ ग्रा॒म॒ – का॒मः॑ । पृ॒श्नि॒यै । वै ।
प॒य॒सः । म॒रु॒तः । जा॒ताः । पृ॒श्नि॒यै । प्रि॒य॒ङ्ग॒वः । मा॒रु॒ताः । ख॒लु ।
वै । दे॒व॒त॒या । स॒जा॒ता इति॑ स – जा॒ताः । म॒रु॒तः । ए॒व । स्वे॒न॑ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग॒ – धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । ते । ए॒व । अ॒स्मै ।
स॒जा॒ता॒निति॑ स – जा॒ता॒न् । प्रे॒ति॑ । य॒च्छ॒न्ति॑ । ग्रा॒मी । ए॒व ।
भ॒व॒ति॑ । प्रि॒य॒व॒ती इति॑ प्रि॒य॒ – व॒ती॑ ।
या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॑ या॒ज्या॒ – अ॒नु॒वा॒क्ये॑ । 61 (50)

TS 2.2.11.5

भवतः॑ प्रि॒यमे॒वैन॑ꣳ समा॒नानां॑ करोति॑ द्वि॒पदा॑ पु॒रोऽनु॒वाक्या॑ भवति॑
द्वि॒पद॑ ए॒वाव॑ रु॒न्धे च॑तु॒ष्पदा॑ या॒ज्या च॑तु॒ष्पद॑ ए॒व प॒शून्व॑ रु॒न्धे
दे॒वासु॒राः सँय॑त्ता आ॒सन् ते॑ दे॒वा मि॒थो वि॒प्रिया॑ आ॒सन् ते॑ (१)
ऽन्यो॑ऽन्यस्मै॑ ज्यैष्ठा॒याया॑-तिष्ठ॒मानाश्च॑तु॒र्धा व्य॑क्राम॒न्नग्नि॑र्वसु॒भिः
सोमो॑ रु॒द्रैरिन्द्रो॑ मरु॒द्भिर्भ॑र्वरुण॒ आदि॒त्यैः स॑ इन्द्रः॑

प्र॒जाप॑तिमु॒पाधा॑वत् त - [ ] 62

TS 2.2.11.5 - Padam

भवतः॑ । प्रि॒यम् । ए॒व । ए॒नम् । समा॒नाना॑म् । करोति॑ ।
द्वि॒पदेति॑ द्वि - पदा॑ । पु॒रोनु॒वाक्येति॑ पु॒रः - अनु॒वाक्या॑ । भवति॑ ।
द्वि॒पद॑ इति॑ द्वि - पदः॑ । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्धे । च॑तु॒ष्पदेति॑
चतुः॑ - पदा॑ । या॒ज्या । च॑तु॒ष्पद॑ इति॑ चतुः॑ - पदः॑ । ए॒व । प॒शून् ।
अवेति॑ । रु॒न्धे । दे॒वासु॒रा इति॑ दे॒व - अ॒सुराः॑ ।
सँय॑त्ता इति॑ सं - य॒त्ताः । आ॒सन् । ते । दे॒वाः । मि॒थः ।
वि॒प्रिया॑ इति॑ वि - प्रि॒याः । आ॒सन् । ते । अ॒न्यः । अ॒न्यस्मै॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

ज्यैष्ठ्याय । अतिष्ठमानाः । चतुर्द्धेति चतुः – धा । वीति ।
अक्रामन् । अग्निः । वसुभिरिति वसु – भिः । सोमः । रुद्रैः ।
इन्द्रः । मरुद्भिरिति मरुत् – भिः । वरुणः । आदित्यैः । सः ।
इन्द्रः । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपेति ।

अधावत् । तम् । 62 (50)

TS 2.2.11.6

–मेतया संज्ञान्याऽयाजयेदग्नये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं
निरवपथ् सोमाय रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाश –
मेकादशकपालं वरुणायाऽऽदित्यवते चरुं ततो वा इन्द्रं देवा
ज्यैष्ठ्यायाभि समजानत यः समानैर्मिथो विप्रियः स्यात् तमेतया
संज्ञान्या याजयेदग्नये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेथ् सोमाय
रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं वरुणाया ( )
ऽऽदित्यवते चरुमिन्द्रमेवैनं भूतं ज्यैष्ठ्याय समाना अभि सं जानते
वसिष्ठः समानानां भवति ॥ 63

TS 2.2.11.6 - Padam

ए॒तया॑ । सं॒ज्ञान्ये॑ति सं – ज्ञान्या॑ । अ॒याज॑यत् । अ॒ग्नये॑ ।
 वसु॑मत इति वसु – म॒ते । पु॒रोडा॑शम् ।
 अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा – क॒पालम् । निरि॑ति । अ॒वप॑त् । सोमा॑य ।
 रु॒द्रव॑त इति रु॒द्र – व॒ते । च॒रुम् । इन्द्रा॑य । म॒रुत्व॑ते । पु॒रोडा॑शम् ।
 ए॒काद॑शकपालमि॒त्येका॑दश – क॒पालम् । वरु॑णाय ।
 आ॒दि॒त्यव॑त इ॒त्यादि॒त्य – व॒ते । च॒रुम् । ततः॑ । वै । इन्द्र॑म् । दे॒वाः ।
 ज्यैष्ठ्या॑य । अ॒भि । स॒मिति॑ । अ॒जान॑त । यः । स॒मानैः । मि॒थः ।
 वि॒प्रिय॑ इति वि – प्रि॒यः । स्या॑त् । तम् । ए॒तया॑ । सं॒ज्ञान्ये॑ति
 सं – ज्ञान्या॑ । या॒जये॑त् । अ॒ग्नये॑ । वसु॑मत इति वसु – म॒ते ।
 पु॒रोडा॑शम् । अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा – क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पेत् ।
 सोमा॑य । रु॒द्रव॑त इति रु॒द्र – व॒ते । च॒रुम् । इन्द्रा॑य । म॒रुत्व॑ते ।
 पु॒रोडा॑शम् । ए॒काद॑शकपालमि॒त्येका॑दश – क॒पालम् । वरु॑णाय ( ) ।
 आ॒दि॒त्यव॑त इ॒त्यादि॒त्य – व॒ते । च॒रुम् । इन्द्र॑म् । ए॒व । ए॒नम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

भू॒तम् । ज्यै॑ष्ठ्या॒य । स॒मा॒नाः । अ॒भि । स॒मि॒ति । जा॒न॒ते । व॒सि॒ष्ठः ।

स॒मा॒ना॒नाम् ॥ भ॒व॒ति ॥ 63 (64)

(वि॒श॒मे॒व – ति॒ष्ठ॒न्त्ये॒ता॒मे – वा॒थै॒न्द्र॒स्य – या॒ज्या॒नु॒वा॒क्य – तं –
व॒रु॒णा॒य – च॒तु॒र्द॒श च) (A11)

TS 2.2.12.1

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ आपो॑ ह॒ यत् प्र॒जा॒प॒ते ॥

स वे॒द पु॒त्रः पि॒तर॑ꣳ स मा॒तर॑ꣳ स सू॒नु॒र्भु॒व॒थ् स भु॒व॒त् पु॒न॒र्म॒घः ।

स द्या॒मौ॒र्णो॒द॒न्त॒रि॒क्षꣳ स सु॒वः स वि॒श्वा भु॒वो अ॒भ॒व॒थ् स
आ*ऽभ॒व॒त् ॥

उ॒दु त्यं चि॒त्रं ॥

स प्र॒त्न॒व॒न्न॒वी॒य॒साऽ*ग्ने॑ द्यु॒म्ने॑न सँ॒य॒ता । बृ॒ह॒त् त॒त॒न्थ॑ भा॒नु॒ना ॥

नि का॒व्या वे॒ध॒सः श॒श्व॒त॒स्कर॑.ह॒स्ते द॒धा॒नो – [ ] 64

TS 2.2.12.1 - Padam

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य – ग॒र्भः । आ॒पः । ह॒ । यत् ।

प्र॒जा॒प॒त इति॑ प्र॒जा – प॒ते ॥ सः । वे॒द । पु॒त्रः । पि॒तर॑म् । सः ।

मा॒तरम् । सः । सू॒नुः । भु॒वत् । सः । भु॒वत् । पु॒नर्म॒घ इति॑
 पु॒नः – म॒घः ॥ सः । द्याम् । औ॒र्णात् । अ॒न्तरि॑क्षम् । सः । सु॒वः ।
 सः । वि॒श्वाः । भु॒वः । अ॒भ॒वत् । सः । ए॒ति । अ॒भ॒वत् ॥ उ॒दि॒ति ।
 उ । त्यम् । चि॒त्रम् ॥ सः । प्र॒ल॒व॒दि॒ति प्र॒ल॒व॒त् । न॒वी॒य॒सा । अ॒ग्ने॑ ।
 द्यु॒म्ने॑न । सँ॒य॒ते॒ति सं – य॒ता ॥ बृ॒हत् । त॒त॒न्थ । भा॒नु॒ना ॥ नी॒ति ।
 का॒व्या । वे॒ध॒सः । श॒श्व॒तः । कः । ह॒स्ते । द॒धा॒नः । 64 (50)

TS 2.2.12.2

न॒र्या पु॒रू॒णि ।
 अ॒ग्नि॒र्भु॒व॒द्र॒यि॒प॒ती र॒यी॒णां स॒त्रा च॒क्रा॒णो अ॒मृ॒ता॒नि वि॒श्वा ॥
 हि॒र॒ण्य॒पा॒णि॒मू॒त॒ये स॒वि॒ता॒र॒मु॒प ह॒व्ये ।
 स चे॒त्ता दे॒व॒ता प॒दं ॥
 वा॒म॒म॒द्य स॒वि॒त॒र्वा॒म॒मु श्रो दि॒वे॒दि॒वे वा॒म॒म॒स्म॒भ्यं सा॒वीः ।
 वा॒म॒स्य हि क्ष॒य॒स्य दे॒व भू॒रे॒र॒या धि॒या वा॒म॒भा॒जः स्या॒म ॥
 ब॒डि॒त्था प॒र्व॒ता॒नां खि॒द्रं बि॒भर्षि॑ पृथि॒वि ।
 प्र या भू॒मि प्र॒व॒त्व॒ति म॒हा जि॒नोषि॑ – [ ] 65

TS 2.2.12.2 - Padam

न॒र्या॑ । पु॒रू॒णि ॥ अ॒ग्निः । भु॒वत् । र॒यि॒प॒ति॒रिति॑ रयि – प॒तिः ।
र॒यी॒णाम् । स॒न्ना । च॒क्रा॒णः । अ॒मृ॒तानि॑ । वि॒श्वा ॥
हि॒र॒ण्य॒पा॒णि॒मिति॑ हि॒र॒ण्य – पा॒णिम् । ऊ॒तये॑ । स॒वि॒ता॒रम् । उ॒पेति॑ ।
ह्व॒ये ॥ सः । चे॒त्ता । दे॒वता॑ । प॒दम् ॥ वा॒मम् । अ॒द्य । स॒वि॒तः ।
वा॒मम् । उ । श्वः । दि॒वेदि॒व इति॑ दि॒वे – दि॒वे । वा॒मम् ।
अ॒स्मभ्य॑मि॒त्यस्म – भ्यम् । सा॒वीः ॥ वा॒मस्य॑ । हि । क्ष॒य॒स्य ।
दे॒व । भू॒रैः । अ॒या । धि॒या । वा॒मभाज॑ इति॑ वा॒म – भाजः॑ ।
स्या॒म ॥ ब॒ट् । इ॒त्था । प॒र्व॒ता॒नाम् । खि॒द्रम् । बि॒भर्षि॑ ।
पृ॒थि॒वि ॥ प्रेति॑ । या । भू॒मि । प्र॒व॒त्व॒ति । म॒हा । जि॒नोषि॑ । 65 (50)

TS 2.2.12.3

महि॒नि ॥
स्तो॒मा॒स॒स्त्वा वि॒चा॒रि॒णि प्र॒ति॒ष्ठो॒भन्त्य॑कु॒भिः ।
प्र॒या वा॒जं न हे॒ष॒न्तं पे॒रु॒मस्य॑स्य॒र्जुनि॑ ॥
ऋ॒दू॒दरे॑ण स॒ख्या स॒चेय॑ यो मा न रि॒ष्यै॒र्द्ध्यश्च॑ पी॒तः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

अयं यः सोमो न्य॒धा॒य्यस्मे॑ तस्मा॒ इन्द्रं॑ प्र॒ति॒रमे॒म्यच्छ॑ ॥
आपा॑न्तमन्युस्तृ॒पल॑-प्र॒भर्मा॑ धुनिः शिमी॑ वाञ्छ॒रुमा॑ ऋ॒जीषी॑ ।
सोमो॑ विश्वा॒न्यत॒सा वना॑नि ना॒र्वागिन्द्रं॑ प्र॒ति॒माना॑नि दे॒भुः ॥

प्र - [ ] 66

TS 2.2.12.3 - Padam

महि॒नि ॥ स्तोमा॑सः । त्वा । वि॒चा॒रिणी॑ति वि - चा॒रिणि॑ । प्र॒तीति॑ ।
स्तो॒भन्ति॑ । अ॒क्तुभि॑रित्य॒क्तु - भिः ॥ प्रेति॑ । या । वाज॑म् । न ।
हेष॑न्तम् । पे॒रुम् । अ॒स्यसि॑ । अ॒र्जुनि॑ ॥ ऋ॒दूदरे॑ण । स॒ख्या ।
स॒चेय॑ । यः । मा । न । रिष्ये॑त् । ह॒र्यश्चेति॑ हरि-अ॒श्व । पीतः॑ ॥
अ॒यम् । यः । सोमः॑ । न्य॒धा॒यीति॑ नि - अ॒धायि॑ । अ॒स्मे इति॑ ।
तस्मै॑ । इन्द्र॑म् । प्र॒ति॒रमि॑ति प्र - ति॒रम् । ए॒मि । अ॒च्छ ॥
आपा॑न्तमन्युरि॒त्यापा॑न्त - म॒न्युः । तृ॒पल॑प्र॒भर्मेति॑ तृ॒पल॑ - प्र॒भर्मा॑ ।
धुनिः॑ । शिमी॑वान् । श॒रुमा॑निति श॒रु - मा॒न् । ऋ॒जीषी॑ ॥ सोमः॑ ।
विश्वा॑नि । अ॒तसा॑ । वना॑नि । न । अ॒र्वाक् । इन्द्र॑म् ।
प्र॒ति॒माना॑नीति॒ प्रति॑ - मा॒नानि॑ । दे॒भुः ॥ प्रेति॑ । 66 (50)

TS 2.2.12.4

सु॒वा॒नः सोम॑ ऋ॒त॒यु॒श्चि॒के॒ते॒न्द्रा॒य ब्र॒ह्म ज॒म॒द॒ग्नि॒रर्च॑न् ।
वृ॒षा य॒न्ता॒सि श॒व॒स॒स्तु॒र॒स्यान्त॑र्य॒च्छ गृ॒ण॒ते ध॒र्त्रं दृ॒ह ॥
स॒बा॒ध॒स्ते म॒दं च शु॒ष्म॒यं च ब्र॒ह्म न॒रो ब्र॒ह्म॒कृ॒तः स॒पर्य॑न् ।
अ॒र्को वा॒ यत् तु॒र॒ते सोम॑च॒क्षा॒स्त॒त्रेदि॑न्द्रो दध॒ते पृ॒थ्सु॑ तु॒र्या ॥
व॒षट् ते वि॒ष्ण॒वा॒स आ कृ॑णोमि॒ तन्मे जु॑षस्व शि॒पि॒वि॒ष्ट ह॒व्यं । 67

TS 2.2.12.4 - Padam

सु॒वा॒नः । सोमः॑ । ऋ॒त॒यु॒रित्यृ॑त – युः । चि॒के॒त । इन्द्रा॑य ।
ब्र॒ह्म । ज॒म॒द॒ग्निः । अ॒र्च॑न् ॥ वृ॒षा । य॒न्ता । अ॒सि । श॒व॒सः ।
तु॒र॒स्य । अ॒न्तः । य॒च्छ । गृ॒ण॒ते । ध॒र्त्रम् । दृ॒ह ॥
स॒बा॒ध इति॑ स – बा॒धः । ते । म॒दम् । च । शु॒ष्म॒यम् । च ।
ब्र॒ह्म । न॒रः । ब्र॒ह्म॒कृ॒त इति॑ ब्र॒ह्म – कृ॒तः । स॒पर्य॑न् ॥
अ॒र्कः । वा । यत् । तु॒र॒ते । सोम॑च॒क्षा इति॑ सोम – च॒क्षाः । तत्र॑ ।
इत् । इन्द्रः॑ । दध॒ते । पृ॒थि॒स्वति॑ पृत् – सु । तु॒र्याम् ॥ व॒षट् ।

ते । वि॒ष्णो । आ॒सः । ए॒ति । कृ॒णो॒मि । तत् । मे । जु॒ष॒स्व ।

शि॒पि॒वि॒ष्टे॒ति शि॒पि – वि॒ष्ट । ह॒व्यम् ॥ 67 (50)

TS 2.2.12.5

व॒र्ध॑न्तु॒ त्वा सु॒ष्टु॒तयो॒ गि॒रो मे॒ यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒भिः स॒दा नः ॥

प्र तत् ते॒ अ॒द्य शि॒पि॒वि॒ष्ट ना॒मा॒र्यः श॒ꣳ सा॒मि व॒यु॒ना॒नि वि॒द्वान् ।

त॒न्त्वा गृ॒णामि॒ तव॒स॒म॒त॒वी॒यान् क्ष॒य॒न्त॒म॒स्य र॒ज॒सः प॒रा॒के ॥

कि॒मित् ते॒ वि॒ष्णो प॒रि॒चक्ष्यं॑ भू॒त् प्र य॒द्वव॒क्षे शि॒पि॒वि॒ष्टो अ॒स्मि ।

मा व॒र्षो अ॒स्मद॒प गू॒ह ए॒तद्य॒दन्य॒रूपः॑ स॒मि॒थे ब॒भूथ ॥ 68

TS 2.2.12.5 - Padam

व॒र्ध॑न्तु । त्वा । सु॒ष्टु॒तय॒ इति॑ सु – स्तु॒तयः॑ । गि॒रः । मे ।

यू॒यम् । पा॒त । स्व॒स्ति॒भि॒रिति॑ स्व॒स्ति – भिः॑ । स॒दा । नः ॥ प्रेति॑ ।

तत् । ते । अ॒द्य । शि॒पि॒वि॒ष्टे॒ति शि॒पि – वि॒ष्ट । ना॒म । अ॒र्यः ।

श॒ꣳसा॒मि । व॒यु॒ना॒नि । वि॒द्वान् ॥ तम् । त्वा । गृ॒णामि॒ ।

त॒व॒स॒म् । अ॒त॒वी॒यान् । क्ष॒य॒न्त॒म् । अ॒स्य । र॒ज॒सः । प॒रा॒के ॥

किम् । इत् । ते । वि॒ष्णो इति॑ । प॒रि॒चक्ष्य॑मिति॑ प॒रि – चक्ष्य॑म् ।

भू॒त् । प्रे॒ति । यत् । व॒वक्षे॑ । शि॒पि॒वि॒ष्ट इति॑ शि॒पि – वि॒ष्टः ।

अ॒स्मि ॥ मा । वर्पः॑ । अ॒स्मत् । अपे॒ति । गू॒हः । ए॒तत् । यत् ।

अ॒न्य॒रूप॑ इत्य॒न्य – रू॒पः । स॒मि॒थ इति॑ सं – इ॒थे ।

ब॒भू॒थ ॥ 68 (50)

TS 2.2.12.6

अ॒ग्ने दा॑ दा॒शु॒षे र॒यिं वी॒र॒व॒न्तं प॒री॒ण॒सं ।

शि॒शी॒हि नः॑ सू॒नु॒मतः॑ ॥

दा नो॑ अ॒ग्ने श॒ति॒नो दाः॑ स॒ह॒स्रि॒णो दुरो॑ न वा॒ज॒ऽश्रु॒त्या अ॒पा वृ॒धि ।

प्रा॒ची द्या॒वापृ॒थि॒वी ब्र॒ह्म॒णा कृ॒धि सु॒व॒र्ण शु॒क्र॒मु॒ष॒सो वि दि॒द्यु॒तुः ॥

अ॒ग्नि॒र्दा द्र॒वि॒णं वी॒र॒पे॒शा अ॒ग्नि॒र्ऋ॒षिं यः॑ स॒ह॒स्रा स॒नोति॑ ।

अ॒ग्नि॒र्दि॒वि ह॒व्य॒मा त॒ता॒ना॒ग्ने॒र्धा॒मा॒नि वि॒भृ॒ता पु॒रु॒त्रा ॥

मा – [ ] 69

TS 2.2.12.6 - Padam

अ॒ग्ने । दाः॑ । दा॒शु॒षे । र॒यि॒म् । वी॒र॒व॒न्त॒मि॒ति वी॒र – व॒न्त॒म् ।

प॒री॒ण॒स॒मि॒ति प॒रि – न॒स॒म् । शि॒शी॒हि । नः॑ ।

सूनु॑मत॒ इति॑ सूनु॑-मतः॑ ॥ दाः॑ । नः॑ । अ॒ग्ने । श॒तिनः॑ । दाः॑ ।
सह॒स्रिणः॑ । दु॒रः । न । वा॒जम् । श्रु॒त्यै॑ । अ॒पेति॑ । वृ॒धि ॥
प्रा॒ची इति॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । ब्र॒ह्म॒णा । कृ॒धि ।
सु॒वः । न । शु॒क्रम् । उ॒षसः॑ । वी॒ति । दि॒द्यु॒तुः ॥ अ॒ग्निः । दाः॑ ।
द्र॒विणम् । वी॒रपे॑शा इति॑ वी॒र – पे॒शाः । अ॒ग्निः । ऋ॒षिम् । यः ।
सह॒स्रा॑ । स॒नोति॑ ॥ अ॒ग्निः । दि॒वि । ह॒व्यम् । ए॒ति । त॒तान॑ ।
अ॒ग्नेः । धा॒मानि॑ । वि॒भृते॑ति वि – भृ॒ता ।

पु॒रुत्रे॑ति पु॒रु – त्रा ॥ मा । 69 (50)

TS 2.2.12.7

नो॑ म॒द॒र्धी॑ रा॒ तू भ॑र ॥
घृ॒तं न॑ पू॒तं त॒नूर॑रे॒पाः शु॒चि॑ हि॒र॒ण्यं ।
तत् ते॑ रु॒क्मो॑ न रो॒चत॑ स्व॒धावः॑ ॥
उ॒भे सु॑श्च॒न्द्र स॒र्पि॒षो द॒र्वी॑ श्री॒णीष॑ आ॒सनि॑ ।
उ॒तो न॑ उ॒त् पु॒पू॒र्या उ॒क्थे॑षु॒ शव॑सस्प॒त इ॒षः॑ स्तो॒तृभ्य॑ आ॒ भ॑र ॥
वा॒यो श॒तः॑ ह॒रीणां॑ यु॒वस्व॑ पो॒ष्याणां॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

उ॒त वा ते॑ स॒हस्रि॑णो रथ॑ आ या॒तु पा॑जसा ॥

प्र याभि॑ – [ ] 70

TS 2.2.12.7 - Padam

नः॑ । म॒दर्धीः॑ । ए॒ति । तु । भ॒र ॥ घृ॒तम् । न । पू॒तम् । त॒नूः ।
अ॒रेपाः॑ । शु॒चि॑ । हि॒र॒ण्य॑म् ॥ तत् । ते । रु॒क्मः॑ । न । रो॒च॒त ।
स्व॒धा॒व इति॑ स्व॒धा – वः॑ ॥ उ॒भे इति॑ । सु॒श्च॒न्द्रेति॑ सु – च॒न्द्र ।
स॒र्पि॑षः । द॒र्वी इति॑ । श्री॒णी॒षे । आ॒स॒नि ॥ उ॒तो इति॑ । नः॑ । उ॒दि॒ति ।
पु॒पू॒र्याः॑ । उ॒क्थे॑षु । श॒व॒सः॑ । प॒ते । इ॒ष॒म् ॥
स्तो॒तृ॒भ्य इति॑ स्तो॒तृ॒भ्यः॑ । ए॒ति । भ॒र ॥ वा॒यो इति॑ । श॒तम् ।
ह॒री॒णाम् । यु॒व॒स्व । पो॒ष्या॑णाम् ॥ उ॒त । वा । ते । स॒ह॒स्रि॑णः । रथः॑ ।
ए॒ति । या॒तु । पा॑जसा ॥ प्रेति॑ । याभिः॑ । 70 (50)

TS 2.2.12.8

–र्या॑सि दा॒श्वाꣳ स॒म॒च्छा॑ नि॒यु॒द्धि॑–र्वा॒य॒वि॒ष्टये॑ दुरो॒णे ।
नि नो॑ र॒यिꣳ सु॒भो॒ज॒सं यु॒वे॒ह नि वी॒र॒व॒द्–ग॒व्य॒म॒श्वि॒यं च॑ रा॒धः॑ ॥
रे॒व॒ती॒र्नः॑ स॒ध॒मा॒द इ॒न्द्रे॑ स॒न्तु तु॒वि॒वा॒जाः॑ ।

क्षु॒मन्तो॑ याभि॒र्मदे॑म ॥

रेवा॑ꣳ इ॒द्रे॒वतः॑ स्तो॒ता स्यात् त्वा॑वतो म॒घो॒नः ।

प्रेदु॑ हरि॒वः श्रु॒तस्य॑ ॥ 71

TS 2.2.12.8 - Padam

या॒सि । दा॒श्वाꣳसम् । अ॒च्छ । नि॒यु॒द्धि॒रिति॑ नि॒युत् – भिः॑ । वा॒यो ।

इ॒ष्ट्ये॑ । दु॒रो॒ण इति॑ दुः – ओ॒ने ॥ नी॒ति । नः॑ । र॒यिम् ।

सु॒भो॒जस॒मिति॑ सु – भो॒जसम् । यु॒व । इ॒ह । नी॒ति । वी॒र॒वदि॑ति

वी॒र – व॒त् । ग॒व्यम् । अ॒श्वि॒यम् । च । रा॒धः ॥ रे॒वतीः॑ । नः॑ ।

स॒ध॒मा॒द इति॑ स॒ध – मा॒दः । इ॒न्द्रे॑ । स॒न्तु । तु॒वि॒वा॒जा इति॑

तु॒वि – वा॒जाः ॥ क्षु॒मन्तः॑ । या॒भिः । म॒दे॒म ॥ रे॒वान् । इ॒त् । रे॒वतः॑ ।

स्तो॒ता । स्यात् । त्वा॑वत इति॑ त्व – व॒तः । म॒घो॒नः ॥ प्रे॒ति । इ॒त् ।

उ । ह॒रि॒व इति॑ ह॒रि – वः॑ । श्रु॒तस्य॑ ॥ 71 (40)

(द॒धानो॑ – जि॒नोषि॑ – दे॒भुः प्र – ह॒व्यं – ब॒भूथ॑ – मा – या॒भि –
श्च॒त्वा॒रिꣳश॒च्च॑) (A12)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(प्र॒जाप॑ति॒स्ताः सृ॒ष्टा – अ॒ग्नये॑ पथि॒कृते॑ – ऽग्नये॑ का॒माया॑ –
ग्नये॑ऽन्न॒वते॑ – वै॒श्वान॒र – मा॒दित्यं॑ च॒रु – मै॒न्द्रं च॒रु – मि॒न्द्राया॑न्वृ॒जव॑
– आ॒ग्नावै॒ष्णव॑ – म॒सौ सो॒मारौ॒द्र – मै॒न्द्रमे॒काद॑शक॒पाल॑ –
हि॒रण्य॑ग॒र्भो – द्वा॒दश॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(प्र॒जाप॑ति – र॒ग्नये॑ का॒माया॑ – भि॒ सं भ॑वतो – यो वि॒द्विषा॑णयो
– रि॒ध्मे स॒न्न ह्ये॑ – दा॒ग्नावै॒ष्णव॑मु – परि॒ष्टा – द्या॒सि दा॒श्वा॑ऽस –
मे॒कस॑प्ततिः)

First and Last Padam of Second Prasnam of Kandam 2 :-

(प्र॒जाप॑तिः – प्रे॒दु ह॑रि॒वः श्रु॒तस्य॑)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – द्वितीयः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 2, Prasanam 2 (TS 2.2)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	239
Anuvakam 2	5	254
Anuvakam 3	4	188
Anuvakam 4	8	406
Anuvakam 5	7	329
Anuvakam 6	5	236
Anuvakam 7	5	257
Anuvakam 8	6	314
Anuvakam 9	7	337
Anuvakam 10	5	262
Anuvakam 11	6	314
Anuvakam 12	8	390
Total →	71	3526

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.